

B U L G A R I A N

BASIC COURSE

Volume XI

Lessons 96-100

January 1964

Revised May 1984

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

PREFACE

The Bulgarian Course, consisting of 136 lessons in 13 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute.

The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

TABLE OF CONTENTS

	Page
Lessons 96-100 _____	1-93
Lesson 96 _____	1-26
Grammar Perception Drill _____	2
Cartoon Guide _____	11
Dialogue:	
A Family Scene _____	12
Grammar Analysis:	
The Diminutives _____	13
Grammar Drill _____	15
Reading Text _____	21
Questions _____	22
Homework _____	24
Vocabulary _____	25
Lesson 97 _____	27-38
Cartoon Guide _____	29
Dialogue:	
Reconnaissance Section _____	30
Reading Text _____	32
Questions _____	33
Homework _____	35
Interpreting _____	36
Vocabulary _____	38

Lesson 98 _____	39-56
Grammar Perception Drill _____	40
Cartoon Guide _____	45
Dialogue:	
Family Troubles _____	46
Grammar Analysis:	
Feminine Nouns Ending in a Consonant__	47
Grammar Drill _____	49
Reading Text _____	52
Questions _____	53
Homework _____	54
Vocabulary _____	55

Lesson 99 _____	57-76
Grammar Perception Drill _____	58
Cartoon Guide _____	63
Dialogue:	
At the Pastry Shop "Bulgaria" _____	64
Grammar Analysis:	
Formation of Nouns _____	66
Grammar Drill _____	68
Reading Text _____	72
Questions _____	73
Homework _____	75
Vocabulary _____	76

Lesson 100 _____	77-93
Grammar Perception Drill _____	78
Cartoon Guide _____	83
Dialogue:	
At an Evening Party _____	84
Grammar Analysis:	
Endings for Formation of Nouns	
Indicating Persons _____	85
Grammar Drill _____	86
Reading Text _____	89
Questions _____	90
Homework _____	92
Vocabulary _____	93
Grammar Index _____	94
Table of Illustrations _____	102

ДЕВЯТДЕСЯТ И ШЕСТИ УРОК

LESSON 96

LESSON 96

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Diminutives

брат - братче
креват - креватче
стол - столче
прозорец - прозорче
нож - ножче
чук - чукче
град - градче
молив - моливче
кол - колче
хляб - хлябче
лист - листче

брат - братче
креват - креватче

и т.н.

брат
чук
нож
креват
кол
кон
прозорец
град
параход
буркан
камък
залив
стол
молив
панталон

братче
чукче
ножче

и т.н.

LESSON 96

На масата има чукче.
нож
молив
буркан
панталон
лист
кол

На масата има чукче.
На масата има ножче.
На масата има моливче.

и т.н.

В стаята има столче.
креват
чук
прозорец
нож
панталон
стол

В стаята има столче.
В стаята има креватче.

Чукчето е на масата.
Ножчето е на масата.
Колчето е на " "
Моливчето е " "
Бурканчето " "
Панталончето " "
Листчето " "

Чукчето е на масата.
Ножчето е на масата.

и т.н.

Чукчето е на масата.
нож
молив
буркан
кол
панталон
лист

Чукчето е на масата.
Ножчето е на масата.

чапа - чанка
ливада - ливадка
градина - градинка
картина - картинка
риба - рибка

чапа - чанка
ливада - ливадка

и т.н.

LESSON 96

риза - ризка
чиния - чинийка
кутия - кутийка
линия - линийка

риза - ризка

и т.н.

чаша
градина
картина
риба
ливада
риза
чиния
кутия
линия

чашка
градинка
картинка

и т.н.

маса - масичка
виллица - виличка
лъжица - лъжичка
нива - нивичка
гора - горичка
жена - женичка
сестра - сестричка
вода - водичка
леля - леличка

маса - масичка
виллица - виличка

и т.н.

маса
нива
гора
жена
сестра
река
стая
къща
лъжица
виллица

масичка
нивичка
горичка
женичка
сестричка
рекичка
стайчка
къшичка
лъжичка
вилничка

LESSON 96

Масичката е в сџаята.
Нивичката е до горичката.
Горичката е до селото.
Лъжичката е на масата.
Виличката е до чинийката.
Рекичката е до нивичката.
Станчката е чиста.
Къшичката е хубава.

Масичката е в сџаята.
Нивичката е до горичката.

и т.н.

Масичката е моя.
нива
гора
лъжица
вилица
къща
стая

Масичката е моя.
Нивичката е моя.

и т.н.

жена - женица
сестра - сестрица
нива - нивица
вода - водица
гора - горница
къща - къщица

жена - женица
сестра - сестрица

и т.н.

сестра
нива
жена
вода
гора
къща

сестрица
нивица
женица
водица
горница
къщица

село - селце
вино - виџце
огледало - огледалце
одеало - одеалце
мляко - млякце

село - селце
вино - виџце

и т.н.

LESSON 96

село
вино
мляко
огледало
одеало

селце
винце

и т.н.

въже - въженце
пиле - пиленце
кѳфте - кѳфтенце
прасе - прасенце
кепе - кепенце
дете - детенце
палто - палтенце
писмо - писъмце

въже - въженце
пиле - пиленце

и т.н.

въже
пиле
момче
мезе
шише
чекмедже
кѳфте
креватче
столче
чукче
петле
градче
палто
писмо

въженце
пиленце

и т.н.

Въженцето е късо.
Пиленцето е хубаво.
Кѳфтенцето е вкусно.
Прасенцето е на двора.
Детенцето е много хубаво.
Момченцето играе на двора.
Шисенцето е на масата.
Палтенцето е скъпо.
Писъмцето е за Иван.

Въженцето е късо.
Пиленцето е хубаво.

и т.н.

LESSON 96

Къде е въжницето?

циле
кифте
кепе
дете
момче
мезе
шише
писмо
село
вино
огледало
одеало

Къде е въжницето?

Къде е пиленцето?

и т.н.

братче - братчета
креватче - креватчета
столче - столчета
ножче - ножчета
чукче - чукчета
градче - градчета
колче - колчета
конче - кончета

братче - братчета
креватче - креватчета

и т.н.

креватче
братче
столче
чукче
колче
ножче
конче
прозорче

креватчета
братчета

и т.н.

Чукчетата са на масата.
Ножчетата са скъпи.
Креватчетата са хубави.
Колчетата са за палатката.
Кончетата са болни.

Чукчетата са на масата.
Ножчетата са скъпи.

и т.н.

LESSON 96

Къде са чукчетата?
ножчета
креватчета
колчета
кончета
бурканчета
столчета
моливчета

Къде са чукчетата?
Къде са ножчетата?

и т.н.

Чашките са хубави.
Градинките са хубави.
Рибките са във водата.
Чинийките са на масата.
Горичките са хубави.
Масичките са в стаята.

Чашките са хубави.
Градинките са хубави.

и т.н.

Къде са чашките?
рибки
масички
лъжички
кутийки
чинийки
влички

Къде са чашките?

и т.н.

селце - селца
въженце - въженца
детенце - детенца
нишенце - нишенца
одеалце - одеалца
момченце - момченца

селце - селца
въженце - въженца

и т.н.

селце
въженце
одеалце
пиленце
прасенце
огледалце
момченце
кепенце

селца
въженца
одеалца

и т.н.

LESSON 96

Кепецата са зелени. Кепецата са зелени.
Одеалцата са на креватчето. Одеалцата са на креватчето.
Огледалцата са на масата.
Пилецата са на двора. и т.н.
Шишенцата са на масата.
Прасенцата са болни.

Къде са въженцата? Къде са въженцата?
писъмца и т.н.
огледалца
шишенца
момченца
пилецца
одеалца

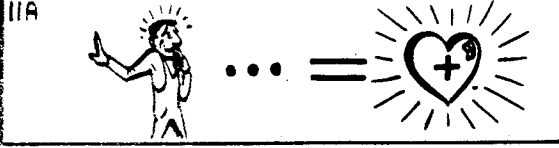
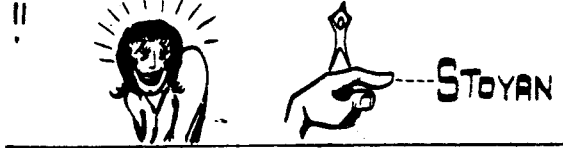
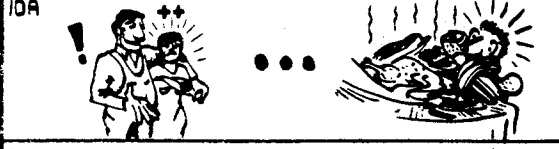
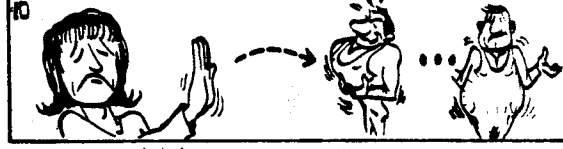
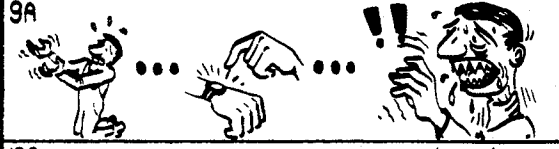
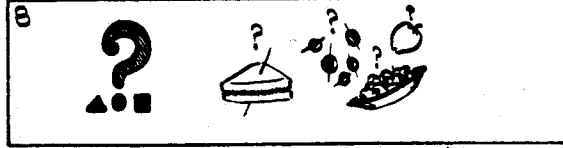
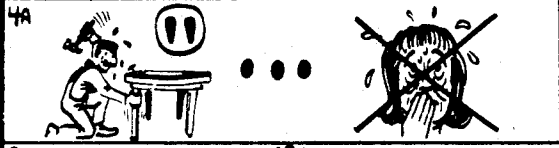
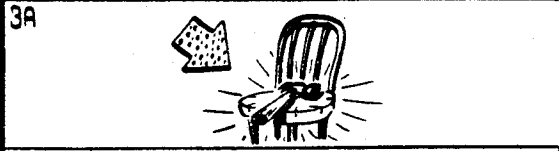
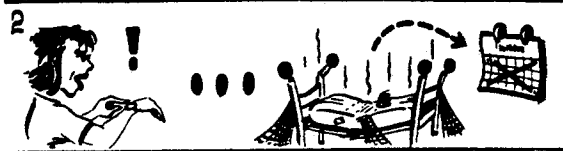
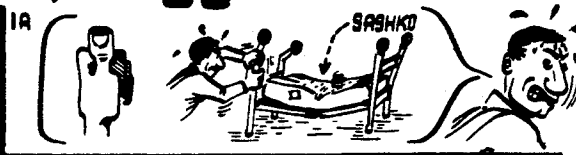
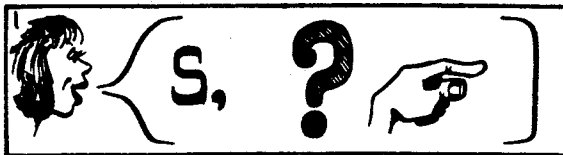
Селяни на разговор

LESSON 96

Улица в гр. Ямбол

LESSON 88

УРОК 96 - РАЗГОВОР

СЕМЕЙНА СЦЕНКА

/Стоян Христов е в детската стая. Жена му Мария влиза в стаята да види какво прави мъжът ѝ./

Мария
Стоян

- Какво правиш бе, Стояне?
- Поправям креватчето на Сашко.

- Време му беше. Един месец как е счулено.
- Я ми подай онова чукче!

- 10 - Къде е чукчето?
- Ето го там, на столченцето.

- Заповядай! Да не забравиш и детската масичка!
- И масичката ще поправа. Успокой се!

- Я се мръднѝ малко, за да взема тези чинийки и чашки.
- 15 - Остави чинийките и чашките сегá! Ще ги вземеш после.

- Добре. Няма да те безпокоя.
- Жаден съм. Донеси ми да пия нещо!

- Да ти донеса ли бира?
- По-добре дай ми едно винце с малко мезе.

- 20 - Какво мезе искаш?
- Отрежи ми едно парченце от прасенцето!

- Не яж сегá! Ще си развалиш апетита.
- Има време до вечеря. Нали знаеш, че от апетит страдам.

- 25 - Зная. Зная.
- Добра жена имам.

- Благодаря ти за комплимента, Стояне!
- Няма защо. Така си е!

LESSON 96

ГРАМАТИКА

THE DIMINUTIVES

The diminutives in Bulgarian are formed by adding different endings to the stem of nouns.

Some of the diminutives commonly in use are:

I. Masculine Nouns

	<u>-ЧЕ</u>		
креват	bed	креватче	little bed
чук	hammer	чукче	small hammer
стол	chair	столче	small chair
град	town	градче	little town
параход	ship	параходче	small ship
	<u>-ЕНЦЕ</u>		
стол	chair	столченце	small chair
пръст	finger	пръстенце	small finger
лист	piece of paper	листенце	small piece of paper
	<u>-Е</u>		
петел	rooster	петле	little rooster
камък	stone	камъче	small stone
крак	leg, foot	краче	small foot

II. Feminine Nouns

	<u>-КА</u>		
чаша	glass, cup	чашка	small glass
чиния	plate	чинийка	small plate
градина	garden	градинка	small garden
	<u>-ИЧКА</u>		
маса	table	масичка	small table
нива	field	нивичка	small field
гора	forest	горичка	small forest

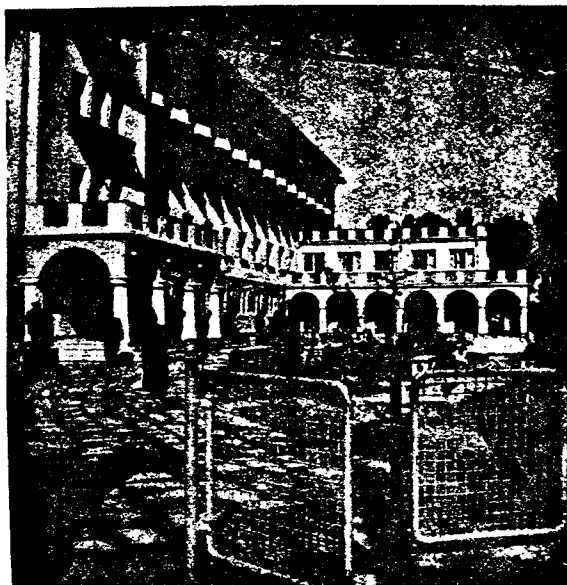
LESSON 96

	<u>-НИЦА</u>	- indicates affection	
жена	wife	женџца	(dear, sweet) wife
сестра	sister	сестрица	(dear, sweet) sister
майка	mother	майчица	(dear, sweet) mother

III. Neuter Nouns

село	<u>-ЦЕ</u> village	селце	small village
indicates appreciation of item :			
вино	wine	винце	wine
мляко	milk	млекце	milk

	<u>-ЦЕ</u>		
парче	piece	парченце	small piece
прасе	pig	прасенце	suckling pig

Почивен дом в гр. Кюстендил

LESSON 96

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Diminutives

креват - креватче
стол - столче
нож - ножче
чук - чукче
град - градче
молив - моливче

креват - креватче
стол - столче

и т.н.

град
стол
МОЛИВ
чук
креват
прозорец
кон
параход

градче
столче
моливче
чукче
креватче
прозорче
конче
параходче

В стаята има креватче
стол
чук
нож
панталон
прозорец
молив

В стаята има креватче.
В стаята има столче.

и т.н.

Столчето е в стаята
Креватчето " "
Чукчето " "
Ножчето " "
Панталончето "

Столчето е в стаята.
Креватчето е в стаята.

и т.н.

LESSON 96

Столчето е мое.

чук
нож
креват
параход
панталон
кол
молив

Столчето е мое.

Чукчето е мое.

и т.н.

столче - столчета
креватче - креватчета
ножче - ножчета
чукче - чукчета

столче - столчета
креватче - креватчета

и т.н.

моливче
параходче
столче
конче
креватче
чукче
градче

моливчета
параходчета

и т.н.

В стаята има ножчета.
чукче
столче
креватче
панталонче
моливче

В стаята има ножчета.
В стаята има чукчета.

Панталончетата са хубави.
Ножчетата са американски.
Чукчетата са на стола.
Столчетата са зелени.

Панталончетата са хубави.

и т.н.

LESSON 96

Панталончетата са мои.
ножчета
чукчета
столчета
креватчета
колчета
моливчета

Панталончетата са мои.
Ножчетата са мои.

и т.н.

риза - ризка
чаша - чашка
ливада - ливадка
чиния - чинийка
маса - масичка
нива - нивичка
лъжица - лъжичка

риза - ризка
чаша - чашка

и т.н.

чаша
ливада
риза
кутия
маса
гора
лъжица
сестра
чиния
линия

чашка
ливадка

и т.н.

Тази чашка е моя
ливада
риза
кутия
маса
лъжица
гора
вилаца
нива
чиния

Тази чашка е моя.
Тази ливадка е моя.

и т.н.

LESSON 96

Масичката е моя.
Нивичката е до селото.
Горичката е хубава.
Лъжичката е на масата.

Масичката е моя.
Нивичката е до селото.
и т.н.

Масичката е моя.
кутийка
вилничка
горичка
нивничка
ризка
линийка
чашка
лъжичка

Масичката е моя.
Кутийката е моя.
Вилничката е моя.
и т.н.

масичка - масички
ливадка - ливадки
ризка - ризки
линийка - линейки
горичка - горички

масичка - масички
и т.н.

чашка
лъжичка
горичка
ливадка
ризка
вилничка
линийка
масичка

чашки
лъжички

и т.н.

Чашките са мои.
лъжички
вилнички
ливадки
масички
ризки
линейки
горички
кутийки

Чашките са мои.
Лъжичките са мои.
и т.н.

LESSON 96

МЛЯКО - МЛЕКЦЕ
ВИНО - ВИНЦЕ
СЕЛО - СЕЛЦЕ
КЮФТЕ - КЮФТЕНЦЕ
ПРАСЕ - ПРАСЕНЦЕ
ВЪЖЕ - ВЪЖЕНЦЕ

МЛЯКО - МЛЕКЦЕ
ВИНО - ВИНЦЕ

И Т.Н.

СЕЛО
ВИНО
КЕПЕ
ВЪЖЕ
КЮФТЕ
ПРАСЕ
МЛЯКО

СЕЛЦЕ
ВИНЦЕ
КЕПЕНЦЕ

И Т.Н.

Огледалцето е на масата.
Въженцето е на столчето.
Селцето е до горичката.
Кюфтенцето е вкусно.
Прасенцето е в двора.

Огледалцето е на масата.

И Т.Н.

На масата има огледалце.
На столчето има въженце.
До горичката има селце.
На масата има кюфтенце.
В двора има прасенце.

Огледалцето е на масата.
Въженцето е на столчето.

И Т.Н.

огледалце - огледалца
селце - селца
въженце - въженца
кюфтенце - кюфтенца

огледалце - огледалца
селце - селца

И Т.Н.

LESSON 96

прасенце
одеалце
огледалце
пиленце
селце
кюфтенце

прасенца
одеалца

и т.н.

До масата има столчета.
В стаята има креватчета.
Около селото има горички.
В двора има пиленца.
На масата има чукчета.
На стените има картинки.
В стаята има масички.
На масичките има шишенца.
На стола има въженца.
На масата има чинийки.
До чинийките има лъжички.

Столчетата са до масата.
Креватчетата са в стаята.
Горичките са около селото.

и т.н.

Къде е чукчето? /на столчето/ Чукчето е на столчето.
Какво поправя Иван? /масичката/ Иван поправя масичката.
Къде е горичката? /до селото/ Горичката е до селото.
Какво има на масата? /лъжички/ и т.н.
Какви са кенепцата? /зелени/
Къде е столчето? /до креватчето/
Кой взе чукчето? /Стоян/
Какво има в бурканчето? /крем/
Къде е петлето? /на двора/
Кой ще поправи детските масички? /Иван/
Кой взми чинийките и чашките? /Мария/
Къде седи Иванчо? /на столчето/
Кой ще отреже едно парченце от прасенцето? /Мария/

LESSON 96

ЧЕТИВО

Стоян беше в детската стая. Жена му Мария влезе в стаята да види какво прави той там. Стоян поправяше креватчето на маджия си син Самко. Мария му каза на шега, че било време да се поправи креватчето, тъй като било счупено от един месец. Стоян ѝ каза да му подаде чукчето, което беше на едно малко столче. Мария взе чукчето от столчето, подаде го на мъжа си и му напомни да не забрави да поправи и детската масичка. Едното ѝ краче било счупено. След това тя помоли Стоян да се мръдне малко, за да може да вземе няколко чинийки и чашки, които бяха на масичката. Стоян ѝ каза да не го безпокои.

Стоян помоли жена си да му донесе нещо за пиене, понеже беше жаден. Мария го попита дали да му донесе бира. Стоян отговори, че искал винце и едно парченце от печеното прасенце, което щяха да ядат за вечеря. Мария не искаше Стоян да яде преди вечеря, понеже щял да си развали апетита. Стоян не мислеше така, защото винаги страдал от апетит.

Мария знаела това много добре. Затова бил пуснал корем. Според Стоян това се дължало на добрата му жена, която го хранела добре. Доволна от комплиментата Мария отиде в кухнята, за да приготви мезето и вземе вино.

Дете и играчки

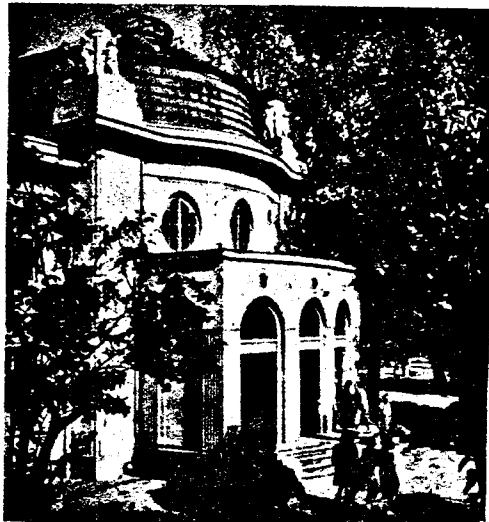
LESSON 96

ВЪПРОСИ

1. В коя стая на дома си беше Стоян Христов?
2. Кой влезе в детската стая?
3. Защо Мария влезе в детската стая?
4. Каква е Мария на Стоян?
5. Какво правеше Стоян в детската стая?
6. Какво му подхвърли на шега жена му?
7. От колко време било счупено креватчето?
8. Какво било счупено?
9. Какво поиска Стоян да му подаде жена му?
10. Къде беше сложено чукчето?
11. Какво напомни Мария на мъжа си?
12. Защо Стоян трябваше да поправи детската масичка?
13. Какво беше счупено на детската масичка?
14. Защо Мария помоли мъжа си да се мръдне малко?
15. Какво ѝ каза Стоян тогава?
16. Защо Стоян не искаше да се мръдне?
17. Кой беше жаден?
18. Защо Стоян помоли жена си да му донесе нещо за пиене?
19. Какво поиска да му донесе Мария?
20. Какво предпочиташе Стоян?
21. Какво мезе поиска той?

LESSON 96

22. Какво щяха да имат те за вечеря?
23. Защо Мария не искаше Стоян да иде преди вечеря?
24. От какво страдал Стоян?
25. Защо бил пуснал корем Стоян?
26. Защо Мария отиде в кухнята?

Минерални бани в с. Горна баня край
София.

LESSON 96

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на въпроси:

3, 5, 7, 10, 12, 14, 18, 23, 26.

Част II.

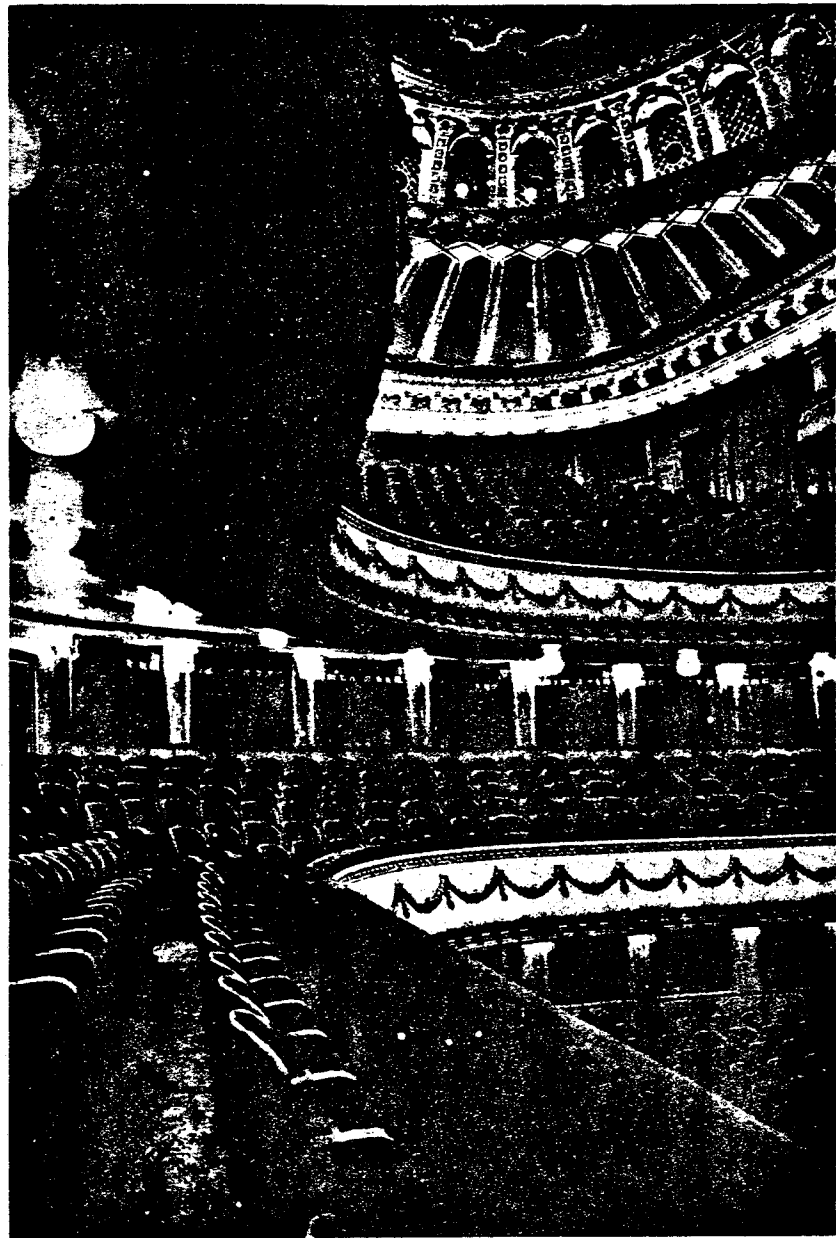
Упражнения на магнитофон.

LESSON 96

РЕЧНИК

безпокоя, я, их	to trouble, to bother
винце п.	wine (dim.)
време е	it's about time
жаден, жадна, о, и	thirsty
женичка f.	woman, wife (dim.)
как = откак	since
едн месец как съм тук	I have been here for a month
комплимент п.	compliment
коремче п. dim. of корем	paunch, belly
краче п.	small leg
креватче п.	small bed
масичка f.	small table
мезенце п.	appetizer (dim.)
мръдвам /се/	to move a little
мръдна /се/, е /се/, ах /се/	don't mention it, you're
няма защо	small piece /welcome
парченце п.	piglet
прасенце п.	to grow
пускам	
пускам, е, ах	to grow a beard
пускам брада	to grow a mustache
пускам мустаци	to have a paunch
пускам корем	to spoil
развалям	
разваля, я, их	to spoil one's appetite
развалям апетита си	family
семейн, семейна, о, и	small chair
столче п.	to suffer from
страдам /от/	scene
сценка f. dim. of сцена	broken
счупен, а, о, и	to feed
храня, я, их	small glass
чашка f.	small plate
чинийка f.	small hammer
чукче п.	

LESSON 96

Народната опера в София

ДЕВЯТДЕСЕТ И СЕДМИ УРОК

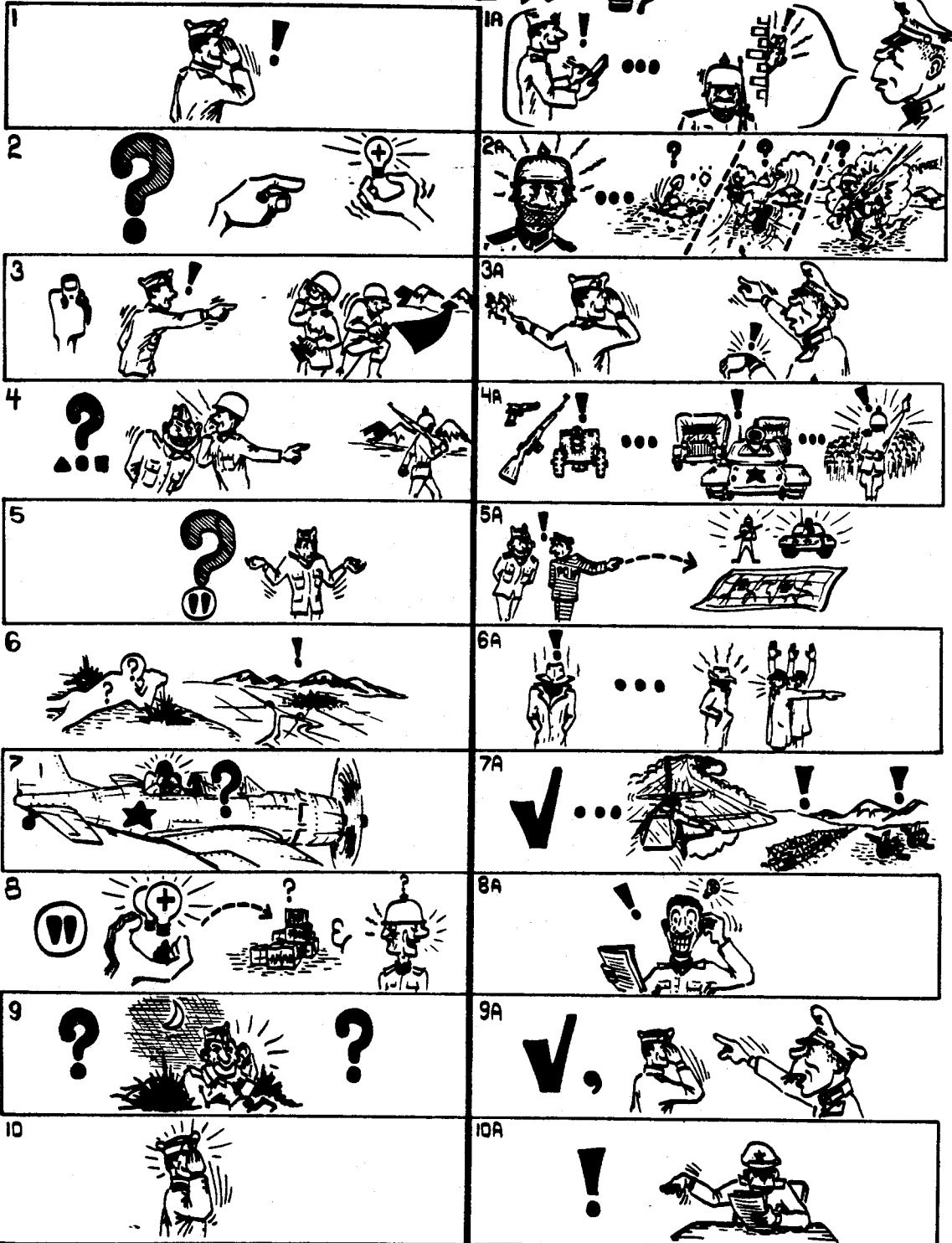
LESSON 97

LESSON 97

Тяжков десант

LESSON 07

УРОК 97 - РАЗГОВОР

РАЗУЗНАВАТЕЛНА СЕКЦИЯ

/В разузнавателната секция на дивизията. Началникът на секцията е получил заповед да събере сведения за противника, понеже дивизията се готви да осигури едно предмостие. Началникът на секцията извиква помощника си и му дава нареждания./

Помощникът:

Началникът:

- Заповядайте, другарю майор!
- 10 - Вземете си белѐжка! Трябва да съберѐме сведения за противника.
- Какво ѝскате да знаете?
- Намерѐнията му: ще се отбранява ли, ще отстъпи ли или ще контраатакува.
- 15 - Ще наредя специалистите да съберат необходимата информация.
- Наредете да започнат разузнаването веднага!
- Какви сведения да съберѐ разузнаването?
- Сведения за оръжието, снаряжѐнието и командването на противника.
- 20
- Нѐщо друго, другарю майор?
- Нѐка да се съберат от военноплѐнниците сведения за позициите, резервите и танковете на противника!
- Кой да съберѐ сведения за реките, пѐтищата и селата?
- 25 - Специалистите от контрашпионажа. Да разпитат хванатите шпиони!
- Да извършиме ли въздушно разузнаване?
- Разбира се. От него ще разберѐм къде са оръдията и околните на противника.
- 30 - Трябва да се информираме и за снабдяването и морала на противника.
- Преводачите на документи да направят това!

LESSON 97

- 35 - Да се поставят ли подслушвателни постове през нощта?
- Да. Пригответе необходимите заповеди!
- Разбирам, другарю майор.
- Това е всичко.

Висша военна академия

Г. С. РАКОВСКИ

LESSON 97

ЧЕТИВО

Дивизията се готви да осигури предимство на противниковия бряг на реката. Преди това трябва да се съберат сведения за противника.

В разузнавателната секция на дивизията започва подготовката за разузнаване. Началникът на секцията извиква помощника си и говори с него. Той му казва, че трябва да се съберат много сведения за противника. Трябва да се разберат намеренията на противника: ще се отбранява ли, ще отстъпи ли, или ще контраатакува. Специалистите ще съберат тези сведения.

Разузнаването ще събере сведения за разположението, оръжието, снаряжението и командването на противника. За тази цел ще бъдат изпратени разузнавателни патрули към позициите на противника.

Офицерът, който разпитва военнопленниците, трябва да се информира за позициите, танковете и резервите на противника.

Специалистите от контрашпионажа ще разпитат хванатите шпиони. От тях ще съберат сведения за реката, пътищата, селата и градовете, които са в този район.

Разузнавателни самолети ще бъдат изпратени над позициите на неприятеля и над тила му. Те ще направят снимки. От снимките ще разберат къде са оръдията, окопите и складовете на противника.

Преводачите на документи ще се информират за снабдяването и морала на противника.

През нощта ще поставят подслушвателни постове. След като всички сведения бъдат събрани, командирът на дивизията ще приготви своя план за осигуряване на предимството.

LESSON 97

ВЪПРОСИ

1. За какво се готви дивизията?
2. Кой ще събере сведения за противника?
3. Защо началникът на разузнавателната секция извиква своя помощник при себе си?
4. Трябва ли командирът на дивизията да знае, какви са намеренията на неприятеля?
5. Какви могат да бъдат намеренията на противника?
6. Специалистите, които работят в разузнавателната секция на дивизията, могат ли да съберат всички необходими информации?
7. Каква е задачата на разузнаването?
8. Какви сведения могат да бъдат събрани от разузнавателните патрули, които ще бъдат изпратени към позициите на неприятеля?
9. Каква е задачата на офицера, който разпитва военнопленници?
10. Кой ще разпитва хванатите шпиони?
11. Какви сведения могат да се получат от заловените шпиони?
12. Каква е задачата на разузнавателните самолети?
13. Защо ще направят те снимки на позициите и на тила на неприятеля?
14. Какво може да се разбере от преведените от преводачите заловени документи?
15. Кога ще бъдат поставени подслушвателни постове?
16. Защо ще се поставят подслушвателни постове?

LESSON 97

17. Какво ще направи началникът на разузнавателната секция, след като всички сведения бъдат събрани?
18. Какво ще направи командирът на дивизията, след като получи всички необходими информации за противника, събрани от разузнавателната секция?

Преди полет.

LESSON 97

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на въпроси:

3, 5, 7, 8, 9, 13, 16, 18.

Част II

Упражнения на магнитофон.

LESSON 97

РАЗПИТ

1. What was your duty in the division?
2. Началник на разузнавателната секция.
3. I heard (that) your division was getting ready to secure a bridgehead on our side of the river.
4. Това е вярно. Трябваше преди това да съберем сведения, но тази дейност бе спряна.
5. What kind of information had to be gathered?
6. За намеренията Ви. Дали ще се отбранявате, отстъпите или ще контраатакувате.
7. In what manner did you intend to gather this information?
8. Разузнавателният батальон трябваше да извърши бойно разузнаване, за да събере сведения за оръжието, снаряжението и командуването Ви.
9. How would the information concerning our positions, reserves, and tanks have been gathered?
10. Това бе длъжност на офицера за разпит на военно- пленници.
11. What were your counterespionage specialists going to do?
12. Те щяха да съберат от хванати шпиони сведения за реката, пътищата, селата и градовете в района.
13. What task did your air reconnaissance section have?
14. Разузнавателни самолети трябваше да летят над тила Ви и правят снимки.
15. For what purpose was it necessary to take these pictures?
16. За да се разбере къде са оръдията, окопите и складовете Ви.
17. Who was going to gather information about our supply and morale?
18. Преводачите на документи.
19. Would you have taken any other measures?
20. През нощта щяхме да поставим подслушвателни постове.

LESSON 97

РАЗПИТ

1. Каква беше длъжността Ви в дивизията?
2. Chief of the intelligence section.
3. Чух, че дивизията Ви се подготвяла да осигури предимство на нашия бряг на реката.
4. That is true. Before that we had to gather information, but this activity was stopped.
5. Какви сведения трябваше да се съберат?
6. About your plans. Whether you will defend yourselves, retreat, or counterattack.
7. По какъв начин смятахте да съберете тези сведения?
8. The reconnaissance battalion had to perform a battle reconnaissance in order to get information about your weapons, equipment, and command.
9. Как щяха да се съберат сведения за позициите, резервите и танковете ни?
10. That was the duty of the officer for interrogation of prisoners of war (POWs).
11. Какво щяха да правят специалистите Ви по контрашпионажа?
12. They would have gathered information from captured spies concerning the river, the roads, the villages and the towns in the area.
13. Каква задача имаше въздушното Ви разузнаване?
14. Reconnaissance planes had to fly behind your lines and take pictures.
15. С каква цел трябваше да се направят тези снимки?
16. To find out where your guns, trenches, and depots were located.
17. Кой щеше да събере сведения за снабдяването и морала ни?
18. The translators of documents.
19. Щяхте ли да вземете някакви други мерки?
20. During the night we would have established listening posts.

LESSON 97

РЕЧНИК

бележка f.	note
взимам бележка	to take a note
военнопленник m.pl. -ци	POW
друго	something else
нещо друго	to call (someone)
извиквам, извикам	to call one's assistant
извиквам помощника си	information
информация f.pl. -ции	to inform (oneself)
информирам /се/	command
командуване n.	the command of the enemy
командуването на противника	counterespionage
контрашпионаж m.	morale
морал m.	to order
нареждам	/gather information
наредя, я, их	I'm ordering that they
нареждам да съберат сведения	to secure
осигурявам	to secure a bridgehead
осигуря, я, их	securing
осигурявам предмъстие	securing a bridgehead
осигуряване n.	patrol
осигуряване на предмъстие	in
патрул m.	specialist in counter-
по	espionage
специалист по контрашпионаж	listening
подслушвателен, -лна, о, и	to establish, to set
поставям	to establish listening
поставя, я, их	posts
поставям подслушвателни	translator, interpreter
постове	bridgehead
преводач m.	to interrogate
предмъстие n.	I interrogate spies
разпитвам, разпитам, а, ах	reconnaissance
разпитвам шпиони	reserve
разузнавателен, -телна, о, и	information
резерв m.	supply
свѣдение n.	specialist
снабдяване n.	tank
специалист m.	caught, captured
танк pl. ове	
хванат, а, о, и	

ДЕВЯТДЕСЕТ И ОСМИ УРОК

LESSON 98

LESSON 98

голяма радост
чудесна песен
хубава местност

радостта е голяма
и т.н.

опасни болести - болестите са опасни болести - болестите
опасни са опасни
чудесни нощи - нощите са чудесни
временни помощи - помощите са и т.н.
временни
големи неприятности - неприят-
ностите са големи
интересни подробности - подроб-
ностите са интересни
хубави местности - местностите
са хубави
американски песни - песните са
американски
дълги върви - вървите са дълги
интересни забележителности -
забележителностите са интересни

опасни болести
приятни сутрини
големи помощи
топли нощи
хубави местности
италиански песни
големи подробности
интересни забележителности
дълги върви
големи неприятности

болестите са опасни
сутрините са приятни
помощите са големи
и т.н.

болестта е опасна
нощта е топла
помощта е времена
местността е чудесна
вървата е къса

болестите са опасни
нощите са топли
и т.н.

LESSON 98

неприятността е голяма	неприятностите са големи
забележителността е интересна	
помощта е временна	и т.н.
песента е българска	

Каква е опасността, голяма или малка?	Опасността е голяма /малка/.
Каква е връвта, къса или дълга?	Връвта е къса /дълга/.
Каква е помощта, голяма или малка?	и т.н.
Каква е песента, българска или немска?	
Каква е местността, хубава или лоша?	
Каква е нощта, топла или студена?	
Каква е радостта му, голяма или малка?	
Каква е солта, чиста или мръсна?	
Каква е болестта му, тежка или лека?	
Какви са вървите, къси или дълги?	
Какви са песните, американски или немски?	
Какви са нощите, топли или студени?	
Какви са забележителностите, интересни или не?	

Каква е болестта на Иван?	Болестта на Иван е опасна.
Каква е тази сол? /опасна/	
Каква е тази сол? /морска/	Тази сол е морска.
Какви са тези забележителности? /интересни/	и т.н.
Каква е тази песен?	
	/българска/
Каква е радостта му? /голяма/	

LESSON 98

Каква помощ получиха те? Те получиха временна помощ.

Каква беше хабростта му? /временна/
и т.н.

Каква онитност имат те? /малка/

Каква връв иска той? /къса/

Каква беше връвта, която той

взе? /дълга/

Каква е местността? /хубава/

Каква беше есента? /студена/

Каква сол употребява тя? /морска/

От каква болест страда Иван? /лсна/

Каква беше вечерта? /приятна/

Къде бяха те сутринта? /на училище/

Кой получи помощ? /те/

Вие разгледахте ли забележителностите?

/да/

На кого е тази връв? /на Георги/

Каква песен изпя тя? /английска/

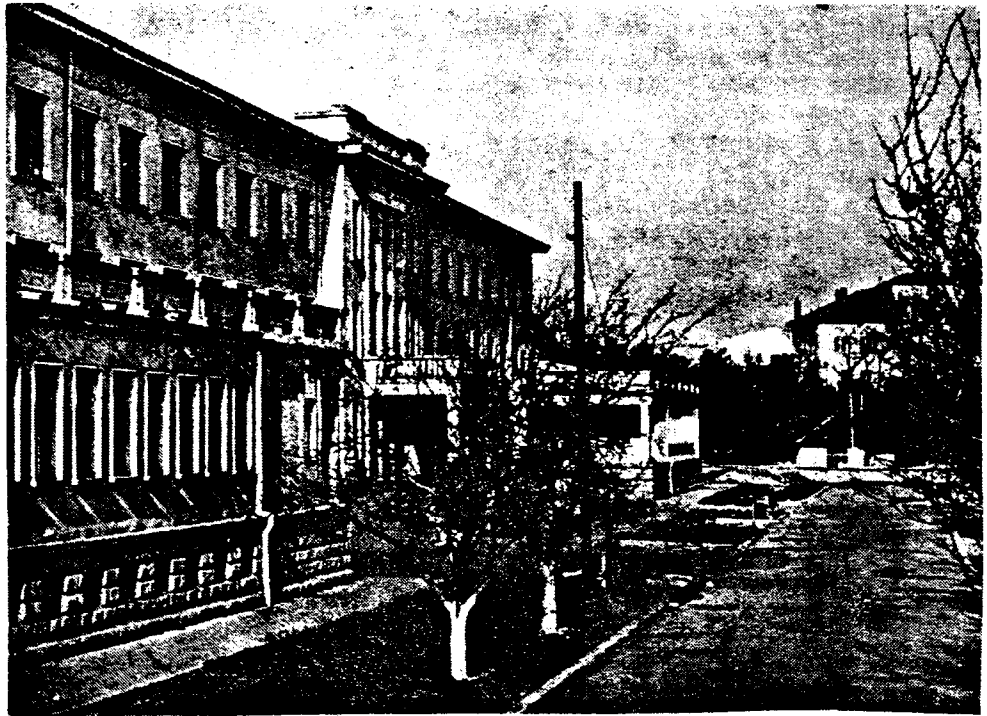
Той чу ли българската песен? /да/

Къде е морската сол? /в кухнята/

Кои забележителности разгледаха те?

/на гр. Рим/

LESSON 98

ВОЕННАТА
БОЛНИЦА

УРОК 98 - РАЗГОВОР

СЕМЕЙНИ НЕПРИЯТНОСТИ

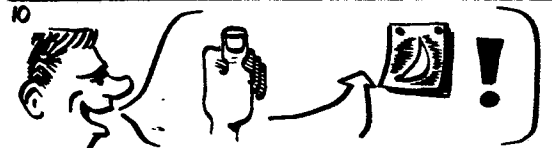
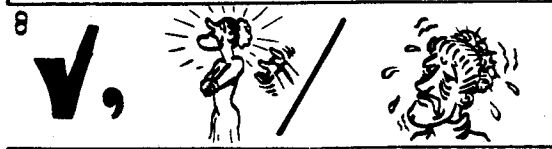
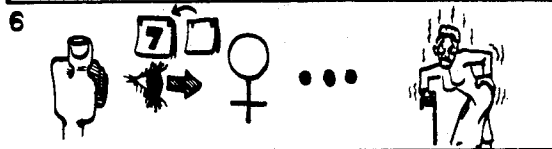
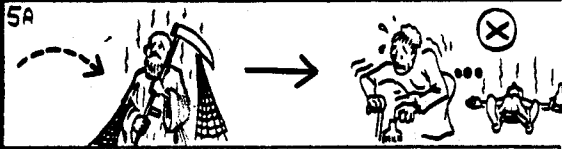
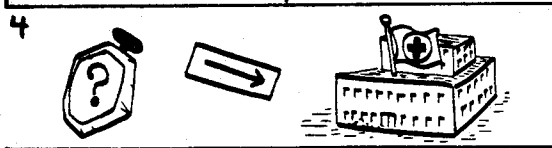
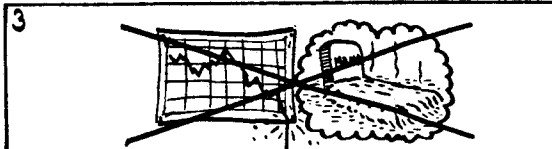
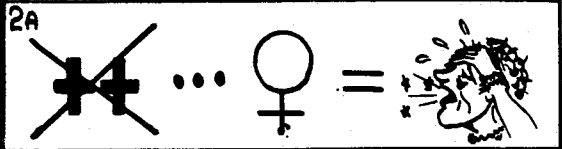
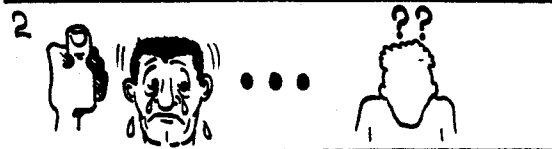
Христо:

Стоян:

- 5 - Здравсти, Стояне! Не изглеждаш добре тази сутрин.
- Загрижен съм, Христо! Майка ми е в болницата.
- Съжалявам много. Как е тя?
- Не е добре. Оплаква се от слабост.
- Това не е болест за умирање.
- Да, но изглежда, че има сърдечна болест.
- 10 - Откога е в болницата?
- От онази нощ. Стана ѝ лошо през нощта и припадна.
- Има ли опасност за живота ѝ?
- На нейната възраст всичко е опасно.
- 15 - Видях я миналата седмица. Не изглеждаше добре.
- От месеци се оплакваше, но не вземаше мерки.
- Защо не отиде на лекар?
- От страх и упоритост. Не признава лекари.
- Зная. Упоритостта ѝ е голяма, но сега страда.
- От главата си страда. Пък и работи много.
- 20 - Когато може да я посети човек?
- Всяка неделя от два до четири часа.
- Ще гледам да отида тази неделя.
- Добре. Ще се видиме там тогава.

7. Оплаква се от слабост = She is complaining of weakness.

LESSON 98

LESSON 98

Болезтта е тежка.
Солта е чиста.
Местността е хубава.
Песента е българска.
Помощта е временна.
Вървата е къса.
Забележителностите са
интересни.
Песните са американски.
Подробностите не са важни.
Слабостта ме плаши.
Есента е хладна.
Помощите са временни.
Вървите са дълги.

Тазн болест е тежка.
Тазн сол е чиста.

и т.н.

Чия е солта, негова или твоя? Солта е негова /моя/.
Чия е вървата, моя или нейна? Вървата е нейна /твоя/.
За кого е помощта, за вас
или за нас? и т.н.

Каква е песента, хубава или
лоша?
Каква е опасността, малка или
голяма?
Каква е нощта, топла или
студена?

Какви са песните, български или
немски?
Какви са вървите, кафяви или
черни?
Какви са местностите, хубави или
лоши?

Каква е радостта му, голяма или
малка?
Каква е упоритостта ѝ, голяма
или малка?

LESSON 98

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Feminine Nouns Ending in a Consonant

Тази болест е опасна.	Болестта е опасна.
Тази опасност не ме плаши.	Опасността не ме плаши.
Тази сол е морска.	Солта е морска.
Тази връв е къса.	Връвта е къса.
Тази помощ е за него.	
Тази песен е българска.	и т.н.
Тази местност е хубава.	
Тази нощ е топла.	
Тази есен е хладна.	
Тази забележителност е интересна.	
Тази слабост ме плаши.	

Тези болести са опасни.	Болестите са опасни.
Тези върви са дълги.	Вървите са дълги.
Тези песни са американски.	
Тези местности са български.	и т.н.
Тези забележителности са интересни.	
Тези подробности са важни.	
Тези помощи са временни.	

Есента е хубава.	Есента е хубава.
пролет	Пролетта е хубава.
сол	
местност	и т.н.
песен	
нощ	
забележителност	
ръж	
връв	

LESSON 98

II. A number of feminine nouns end on different consonants:

вар	гасена вар	slacked lime
сол	морска сол	sea salt
нощ	топла нощ	a warm night
вечер	хубав вечер	beautiful evening
сутрин	мъглива сутрин	a foggy morning
кръв	васъхнала кръв	dried blood
газ	рафинирана газ	refined kerosene
пролет	ранна пролет	early spring
мас	свинска мас	lard (lit. "swine lard")
пот	обилна пот	abundant sweat
скръб	дълбока скръб	deep sorrow
върв	дълга върв	a long string
мед	чиста мед	pure copper
есен	топла есен	a warm fall

III. There is a change of stress when these nouns are used with the article, which is stressed:

блѣст	болѣстѣ'
кост	костѣ'
вѣчер	вечертѣ'

LESSON 98

ГРАМАТИКА

Feminine Nouns Ending in a Consonant

I. Most nouns ending in -CT are feminine with various preceding vowels:

Ending -ECT

болест	тежка болест	a serious disease
прелест	естествена прелест	natural charm
свежест	приятна свежест	a pleasant freshness
тежест	голяма тежест	heavy weight
чест	голяма чест	great honor
вест	лоша вест	bad news

Ending in -OCT

слабост	голяма слабост	great weakness
хубост	необикновена хубост	unusual beauty
опасност	голяма опасност	great danger
бедност	непоносима бедност	unbearable poverty
кост	счупена кост	a broken bone

Ending in -ACT

участ	лоша участ	bad luck
пропаст	дълбока пропаст	a deep chasm
напаст	голяма напаст	great calamity
власт	държавна власт	state power
част	военна част	military unit

Ending in -ЪСТ

мъст	жестока мъст	cruel revenge
пръст	черна пръст	black dirt

LESSON 98

От какво се оплаква Мария? /слабост/ Мария се оплаква от слабост.
 Каква болест има тя? /сърдечна/ Тя има сърдечна болест.
 Слабостта болест за умирање
 ли е? /не/ и т.н..
 Какво ѝ стана през ноцта?
 /лошо/
 Кой припадна през ноцта?
 /Мария/
 Има ли опасност за живота ѝ?
 /да/
 Защо Мария не отиде при лекар?
 /от страхливост/
 Каква е упоритостта ѝ? /голяма/
 На нейната възраст всичко опасно
 ли е? /да/
 Кой работи до прекаленост? /Мария/
 Болестта ѝ сериозна ли е? /да/
 Каква е тази сол? /морска/
 Къде е солта? /в кухнята/
 Какви са тези песни? /български/
 Харесаха ли му песните? /да/
 От какво се напи младоженецът?
 /радост/
 Каква е местността? /чудесна/
 Какво разгледаха разузнавачите?
 /местността/
 Кой получи помощ? /ние/
 Какво беше помощта? /голяма/
 Къде беше той сутринта? /на плажа/
 Какво разгледа тя? /забележителностите/
 Къде ще отидат те тази вечер? /концерт/
 На чия възраст е опасно всичко?
 /на нейната/
 Кога може да я посети човек? /всяка вечер/
 От кога е тя в болницата?
 /от онази нощ/
 Кога ще заминат те? /през ноцта/

LESSON 98

ЧЕТИВО

Христо и Стоян се срещат пред университета. Стоян не изглежда добре. Има уморен и загрижен вид. Той казва на Христо, че майка му била в болницата. Не била добре. Оплаквала се от болест напоследък. Изглежда, че имала сърдечна болест. Била в болницата от два дена. Станало ѝ лошо през нощта и припаднала. Трябвало да я закарат веднага в болницата.

Христо пита Стоян дали има опасност за живота ѝ. Стоян му казва, че за възрастта на майка му всяка болест била опасна. Майка му се оплаквала от дълго време, но не вземала мерки. От страх и упоритост тя не отишла на лекар. Тя не признавала лекари. Затова тя страдала от главата си. Освен това, въпреки че не се чувствувала добре, тя работела прекалено много. Не си почивала както трябва.

Христо съжалява, че майката на приятеля му е болна. Той казва, че я видял няколко дена, преди да я закарат в болницата. Направило му впечатление,¹ че тя не изглеждала добре. Била много бледна и слаба. След това той пита Стоян, кога може да посети майка му в болницата. Стоян му отговаря, че приемните часове в болницата били от 2 до 4 ч. в неделя. Христо мисли да отиде в неделя на посещение в болницата. Понеже и Стоян щял да бъде там, те щели да се видят тогава.

¹. Направило му впечатление = he had the impression

LESSON 98

ВЪПРОСИ

1. Къде се срещат един ден двамата приятели Христо и Стоян?
2. Как изглежда Стоян?
3. Какъв вид има той?
4. Защо има загрижен вид Стоян?
5. Къде била майката на Стоян?
6. От какво се оплаквала тя напоследък?
7. Каква болест имала тя?
8. От колко време била тя в болницата?
9. Какво ѝ е станало през нощта?
10. Болестта била ли опасна за възрастта на болната майка?
11. От колко време се оплаквала майката на Стоян?
12. Защо тя не вземала мерки да се лекува?
13. Защо не отишла на лекар?
14. Какво правела тя, въпреки че не се чувствувала добре?
15. Кога видял Христо майката на Стоян напоследък?
16. Какво впечатление му направила тя?
17. Как изглеждала майката на Стоян?
18. Кога може Христо да посети майката на приятеля си?
19. От колко до колко часа са приемните часове?
20. Кога ще отиде Христо да посети болната майка на Стоян?

LESSON 98

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на въпроси:

4, 6, 10, 12, 16, 18, 20.

Част II

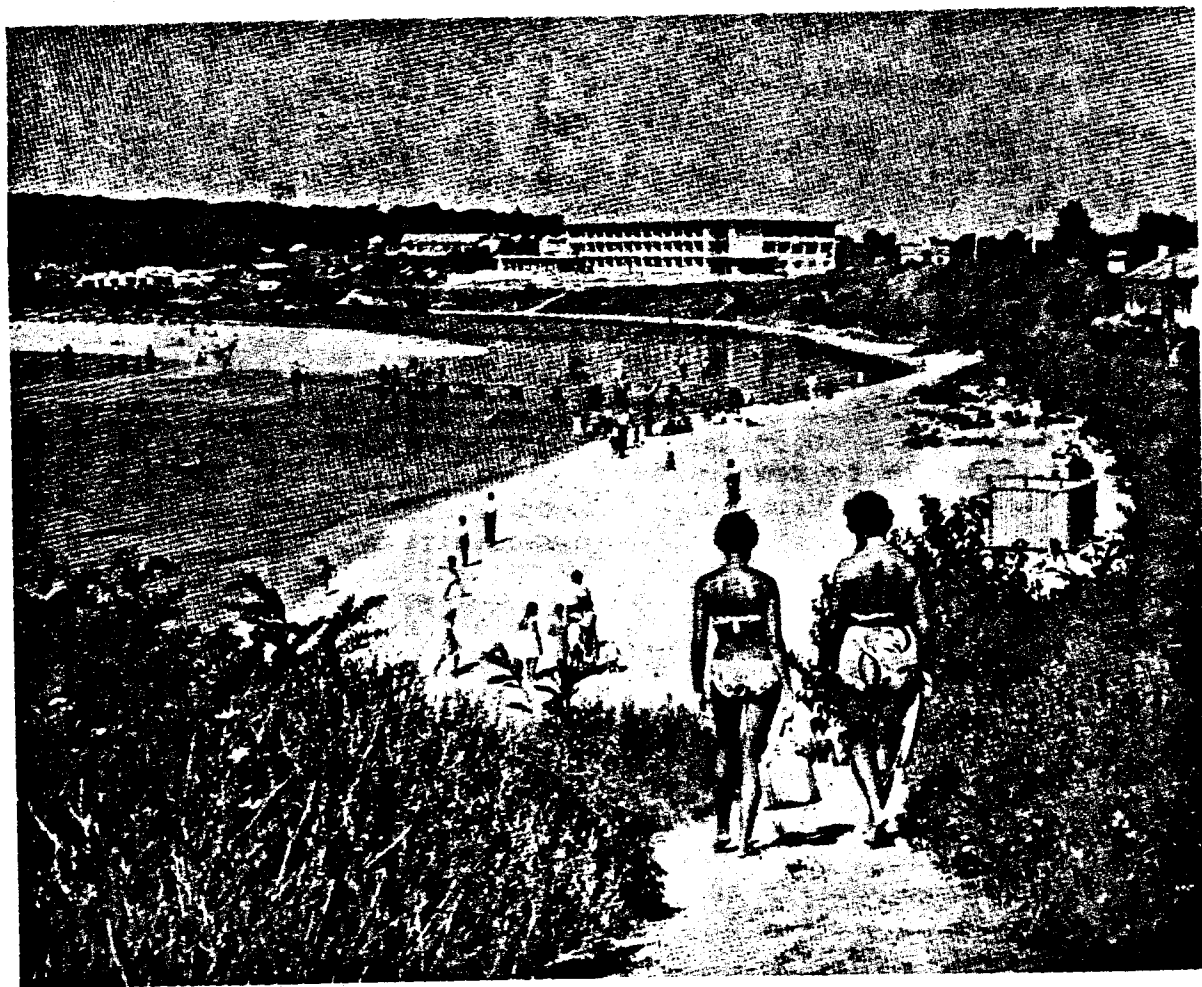
Упражнения на магнитофон.

LESSON 98

РЕЧНИК

блед, а, о, и	pale
облест f.	ailment
сърдечна облест	heart ailment
вид ш.	appearance
имам уморен вид	I look tired.
възраст f.	age
на нейната възраст	at her age
загрижен, а, о, и	worried
лошо	sick
става ми лошо	I feel sick.
лошо ми е	
мярка f.	measure
взимам мерки	to take (due) measures
онази нощ	the night before last
опасен, опасна, о, и	dangerous
оплаквам се	to complain
оплача се, е се, оплаках се	-
оплаквам се от нещо	to complain of something
прекалено adv.	excessive
признавам	to recognize, to confess
призная, е, ах	I don't recognize doctors.
не признавам лекари	to faint
припадам	
припадна, е, ах	
слаб, а, о, и	weak
слабост f.	weakness
става ми лошо	to feel sick
става	
става ми лошо	I felt sick.
стана ми лошо	
страдам	I suffer from my own
страдам от главата си	pigheadedness.
сърдечен, -чна, о, и	heart
умиране	dying
облест за умирање	fatal sickness
упоритост f.	stubbornness

LESSON 98

Край село "Приморско"

ДЕВЯТДЕСЯТ И ДЕВЯТИ УРОК

LESSON 99

LESSON 99

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Formation of Nouns

Аз съм от София.
Аз съм софиянец.
Той е от Варна.
Той е варненец
Ти си от Русе.
Ти си русенец.
Учителят е от Сливен.
Учителят е сливенец.

Той е от Америка.
Той е американец.
Ти си от Италия.
Ти си италианец.
Той е от унгария.
Той е унгарец.

Той е американец.
/Унгария/
/София/
/Варна/
/Сливен/
/Швейцария/

Той е от София.
Аз съм от Варна.
Ти си от Русе.
Той е от Америка.
Аз съм от Германия.
Ти си от Унгария.

Те са от София.
Те са софиянци.
Ние сме от Русе.
Ние сме русенци.

Аз съм от София.
Аз съм софиянец.

и т.н.

Той е американец.
Той е унгарец.

и т.н.

Той е софиянец.
Аз съм варненец.

и т.н.

Те са от София.
Те са софиянци.

и т.н.

LESSON 99

Вие сте от Варна.
Вие сте варненци.
Те са от Америка.
Те са американци.
Вие сте от Германия.
Вие сте германци.

Те са русенци.
/София/
/Сливен/
/Варна/
/Унгария/
/Италия/
/Швейцария/
/Германия/
/Америка/

Те са русенци.
Те са софиянци.

и т.н.

Ние сме от София.
Те са от Унгария.
Ние сме от Варна.
Вие сте от Италия.
Те са от Швейцария.
Ние сме от Германия.
Вие сте от Русе.

Ние сме софиянци.
Те са унгарци.

и т.н.

Аз съм от Пловдив.
Аз съм пловдивчанин.
Той е от Русия.
Той е русин.

/България/
/Сърбия/
/Англия/
/Франция/

Аз съм от Пловдив.
Аз съм пловдивчанин.

LESSON 99

Аз съм българин.

/Русия/
/Англия/
/Франция/
/Сърбия/
/Пловдив/

Аз съм българин.

Аз съм русин.

и т.н.

Аз съм софиянец.

/България/
/Варна/
/Русе/
/Русия/
/Унгария/
/Франция/
/Англия/
/Германия/
/Америка/
/Сърбия/
/Пловдив/
/Швейцария/

Аз съм софиянец.

Аз съм българин.

и т.н.

Те са от Русия.

Те са руси.

/Пловдив, Англия,
България, Франция,
Сърбия./

Те са от Русия.

Те са руси.

и т.н.

Те са от Русия.

Ние сме от Англия.

Те са от Франция

Ние сме от Пловдив.

Те са от България.

Те са руси.

Ние сме англичани.

и т.н.

Те са руси.

/Англия/
/София/
/Пловдив, Варна,
Франция, Русе,
Германия, Сърбия./

Те са руси.

Те са англичани.

и т.н.

LESSON 99

I.
Вие от София ли сте? Да, аз съм софиянец.
Те от Варна ли са? Да, те са варненци.
Той от Америка ли е? Да, той е американец.
Вие от Германия ли сте?
Ние от Англия ли сме? И т.н.

II.
Вие от София ли сте? Да, аз съм софиянец.

1-ви ученик

2-ри ученик

/Варна/ Вие от Варна ли сте? Да, аз съм варненец.
Пловдив
Русе
Италия
Франция
Англия
Сърбия
Русия

III.
Те от София ли са? Да, те са софиянци.

1-ви ученик

2-ри ученик

/Русе/ Те от Русе ли са? Да, те са русенци.
Варна
Пловдив
Англия
Италия

И т.н.

Той е софиянец.
Тя е софиянка.
Той е варненец
Тя е варненка.
Той е русенец.
Тя е русенка.
Българи и т.н.

Той е софиянец.
Тя е софиянка.
И т.н.

LESSON 99

Той е софиянец.
варненец
Пловдивчанин
унгарец
американец
лондончанин
англичанин
италиянец

Тя е софиянка.
и т.н.

Жена му софиянка ли е?
Жена Ви американка ли е?
лондончанка
англичанка
германка
италианка
варненка
русенка
унгарка

Да, жена му е софиянка.
и т.н.

Чипровчанки правят чипровски килими в село
Чипровци.

LESSON 99

1	1A	2	2A
2	3A	3	3A
4	4A	4	4A
5	5A	5	5A
6	6A	6	6A
7	7A	7	7A
8	8A	8	8A
9	9A	9	9A
10	10A	10	10A
11	11A	11	11A

УРОК 99 - РАЗГОВОР

В СЛАДКАРНИЦА "БЪЛГАРИЯ"

/Две приятелки, Мария и Пенка, седят на една маса в сладкарница "България" и разговарят. Един господин минава покрай тях и поздравява Пенка./

Мария
Пенка

- Кой беше господинът, който те поздравя?
- Един французин. Лена ме запозна с него.
- Лена познава много чужденци!
- 10 - Разбира се! Нали работи в Балкантурист.
- Чух, че била стодена за един унгарец.
- Не е вярно. Ходи с един сърбин, който говори унгарски.
- Нали ходеше с един русенец? Какво стана?
- 15 - Развалиха работата. Не ѝ харесвали русенци.
- По-рано не ѝ харесваха софиянци, сегă пък русенците!
- Такава си е Лена. Бързо си сменя вкуса.
- Какво става с Милка? Не съм я виждала напоследък.
- 20 - Венча се за един пловдивчанин.
- Къде е тя сегă?
- В Пловдив. Съпругът ѝ работи там.
- Добре се живее в Пловдив. Пловдивчани са весели хора.
- 25 - Ти пък от къде знаеш?
- Майка ми е пловдивчанка. Живяла съм там.
- Аз пък мислех, че майка ти е варненка.
- Греша. Баща ми е варненец. Как е твоят приятел, руснакът?
- 30 - Замина си за Русия.
- Стана 8 часа. Трябва да си ходя.
- Чакай и аз тръгвам с теб.

LESSON 99

15. Развалиха работата = They broke up!
20. Венча се за един пловдивчанин. = She married a man from Plovdiv.
23. Дорбе се живее в Пловдив. = One lives well in Plovdiv.

Духова музика

LESSON 99

ГРАМАТИКА

FORMATION OF NOUNS

I. Masculine Nouns of Places of Origin Indicating Persons

The following endings are used to form singular masculine nouns of places of origin:

-ЕЦ, -НЕЦ, -ЧАНИН

Со́фия	со́фиянец
Ва́рна	ва́рненец
Ру́се	ру́сенец
Сли́вен	сли́венец
Са́моков	самоко́венец
Пло́вдив	пловдича́нин
Лом	ло́мчанин
Вра́ца	врача́нин

II. Masculine Nouns of Nationality

They are formed by the endings: -ЕЦ /НЕЦ/ и -ИН /ЧАНИН/

Аме́рика	амери́кенец
Унга́рия	унга́рець
Герма́ния	герма́нець
Ита́лия	итали́янець
Швейца́рия	швейца́рець
Испа́ния	испа́нець
Ру́сия	ру́син/русна́к
Бьлга́рия	бьлгарин
Сьрба́я	сьрбин
Англа́я	англича́нин
Фра́нция	фра́нцу́зин

LESSON 99

III. The Plural

The plural is formed the same as with the other masculine nouns ending in -ЕЦ и -ИН.

софи́янец
ру́сенец
ва́рненец
пловдивча́нин
ру́син/русна́к

софи́янци
ру́сенци
ва́рненци
пловдивча́ни
ру́си/русна́ци

IV. Feminine

The corresponding feminine nouns are formed by the ending -КА.

софи́янец
ва́рненец
ру́сенец
пловдивча́нин
унга́рец

софи́янка
ва́рненка
ру́сенка
пловдивча́нка
унга́рка

Млади софи́янки на парад в Софи́я.

LESSON 99

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Formation of Nouns

Аз съм американец

Аз съм варненец.

/Франция/

/София/

/Пловдив/

/Русе/

/Англия/

/Германия/

/Русия/

/Швейцария/

/Италия/

/Сърбия/

/Унгария/

Аз съм американец.

Аз съм варненец.

и т.н.

Тя е варненка.

/София/

/Пловдив/

/Русе/

/Унгария/

/Германия/

/Италия/

/Америка/

Тя е варненка.

Тя е софиянка.

и т.н.

Аз съм французин.

Той е българин.

Ние сме американци.

Тя е пловдивчанка.

Ти си унгарец.

Вие сте французи.

Той е англичанин.

Тя е италианка.

Те са варненци.

Аз съм русенец.

Ние сме русенци.

Аз съм от Франция.

Той е от България.

и т.н.

LESSON 99

Ние сме пловдивчани.

Те

Варна

Той

Русе

Тя

София

Той

Германия

Вие

Франция

Ние

Англия

Тя

Италия

Той

Швейцария

Те

Америка

Тя

Унгария

Той

Пловдив

Ние

Америка

Ние сме пловдивчани.

Те са пловдивчани.

Те са варненци.

и т.н.

I

Вие то Варна ли сте?

Тя

София

Те

Русе

Той

Пловдив

Ние

Германия

Тя

Италия

Да, аз съм варненец.

Да, тя е варненка.

и т.н.

LESSON 99

II.

1-ви ученик

2-ри ученик

Той от Варна ли е?

Да, той е верневец.

тя
София
те
Пловдив
Вие
Германия
аз
тя
Унгария
той
Италия
те
Франция
ние
Англия
Пловдив

и т.н.

и т.н.

III.

Откъде е майка ти? /Пловдив/ Майка ми е пловдивчанка.

Откъде сте Вие? /Америка/ Аз съм американец.

баща ви /Русия/

те /София/

и т.н.

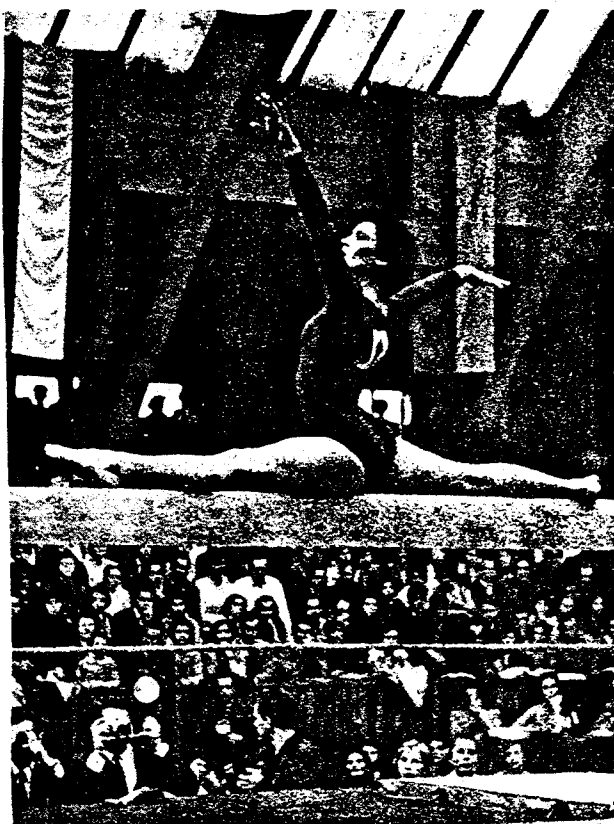
За кого е годена тя? /Унгария/
той /Варна/
ти /Германия/
Вие /Англия/

С кого ходи тя? /Сърбия/
той /Унгария/
ти /Пловдив/
Вие /Русе/

LESSON 99

С кого се запозна тя? /Франция/
той /Италия/
те /Швейцария/
Вие /Германия/
ти /Англия/

Лондончанката Елизабет
Ферис летува всяка година
във Варна.

Пловдивчанката Цветана
Димова спечели първа на-
града на гимнастически
състезания в Полша.

LESSON 99

ЧЕТИВО

Двете приятелки Мария и Пенка седяха на една маса в сладкарница "България". Те разговаряха на разни теми. В това време покрай тях мина един господин. Той поздрави любезно Пенка. Господинът беше чужденец-французин, дошъл в България на разходка. Лена, една обща приятелка на Пенка и Мария, била запознала Пенка с него. Лена познаваше много чужденци, защото работеше в "Балкантурист".¹

Мария беше чула, че Лена била стодена за един унгарец. Обаче това не беше вярно. Тя ходеше с един сърбин. Понеже сърбинът говореше унгарски, много хора мислеха, че той е унгарец. Преди това Лена ходеше с един русенец, но развалили работата с него. Тя казваше, че не ѝ харесвали повече русенците. Въобще Лена бързо си сменяше вкуса и приятелите.

През време на разговора между двете приятелки, стана дума за тяхната приятелка Милка.² Мария не беше я виждала от месеци. Пенка ѝ каза, че Милка се била венчала за един пловдивчанин. Тя живеела със съпруга си в гр. Пловдив. Съпругът ѝ бил директор на една оризова фабрика.

Мария похвали град Пловдив и каза, че там се живеело много добре. Пловдивчани били много весели хора. Тя знаела това, понеже майка ѝ била пловдивчанка. Освен това Мария била живяла няколко години в Пловдив. Пенка пък мислеше, че майката на Мария била варненка. Но тя грешеше. Бащата на Мария бил варненец.

Мария искаше да знае какво прави приятелят на Пенка, руснакът, с когото Пенка ходеше от няколко месеца. Той си бил заминал за Русия.

1. "Балакантурист" a Bulgarian tourist enterprise

2. стана дума за тяхната приятелка Милка = Their friend Milka was mentioned.

LESSON 99

ВЪПРОСИ

1. Къде седяха двете приятелки Мария и Пенка?
2. За какво се разговаряха те?
3. Кой мина покрай тяхната маса?
4. Какво направи господинът, който мина покрай двете приятелки?
5. Какъв беше господинът?
6. Защо французинът беше в България?
7. Кой запознал Пенка с французина?
8. Защо Лена познаваше много чужденци?
9. Какво е "Балкантурист"?
10. Къде работеше Лена?
11. Какво беше чула Мария за Лена?
12. Била ли годена Лена за унгарец?
13. С кого ходеше Лена?
14. Какъв беше приятелят на Лена?
15. Защо много хора мислеха, че сърбинът е унгарец?
16. С кого ходеше Лена преди това?
17. Защо Лена развалила работата с русенеца?
18. Какво сменяше често Лена?
19. От колко време Мария не беше виждала Милка?
20. За кого се била венчала Милка?

LESSON 99

21. Къде живеела тя?
22. Какво работел съпругът на Милка?
23. Как се живеело в Пловдив?
24. Какви хора били пловдивчани?
25. Как знаене Мария, че пловдивчани били много весели хора?
26. Каква била майката на Мария?

Берлинчанка, парижанка и виенчанка в българска компания на варненския плаж.

LESSON 99

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на въпроси:

6, 8, 15, 17, 25, 26.

Част II

Упражнения на магнитофон.

LESSON 99

РЕЧНИК

Балкан	Balkan
варненец m.pl. -нци	a resident of Varna
варненка f.	a resident of Varna
венчавам се	to marry
венчая се, е се, ах се	to marry somebody
венчавам се за някого	in general
вобще adv.	engaged
годен, а, о, и	to make a mistake,
греша, и, их	to be mistaken
сгреша	manager
директор m.	one lives
живее се	one lives well there
добре се живее там	kindly, in a friendly manner
любезно adv.	mutual /politely
общ, а, о, и	mutual friend
общ приятел	rice
оризов, а, о, и	a resident of Plovdiv
пловдивчанин m.pl. -чани	a resident of Plovdiv
пловдивчанка f.	traveling
пътнически, а, о, и	travel agency
пътническа агенция	to break up; to spoil
развалям	to break up (the matter)
разваля, и, их	various, different
развалям работа	a resident of Russe
разни pl.	Russian
русенец m.pl. -нци	a resident of Sofia
русин m.pl. руси	to set in, to come (on),
софиянец m.pl. -нци	to be
става (3rd p., time)	it's 8 o'clock
стане	Milka was mentioned
стана 8 часа	husband
станá дума за Милка	Serbian
съпруг m.pl. съпрузи	tourist
сърбин m.pl. сърби	Hungarian
турист m.	Hungarian language
унгарец m.pl. -ци	
унгарски m.	

СТОТН УРОК

LESSON 100

LESSON 100

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Endings for Formation of Nouns Indicating Persons

Аз уча децата. Аз съм учител. Аз уча децата. Аз съм учител.
Аз пиша книги. Аз съм писател. Аз пиша книги. Аз съм писател.
Аз нападам противника. Аз съм
нападател. и т.н.
Аз мисля много. Аз съм мислител.
Аз слушам професора. Аз съм
слушател.

Той учи децата. Той е учител.
Ти пишеш книги. Ти си писател.
Аз мисля много. и т.н.
Той напада противника.
Ти слушаш професора.

Аз съм учител. Аз съм учител.
пиша Аз съм писател.
мисля и т.н.
слушам
нападам

Аз летя често. Аз съм летец. Аз летя често. Аз съм летец.
Той пее добре. Той е певец.
Ти лъжеш много. Ти си лъжец. и т.н.
Той лови зайци. Той е ловец.
Ти стреляш добре. Ти си добър
стрелец.
Той убива хора. Той е убиец.

Ти летиш добре. Ти си добър летец.
Той пее в операта. Той е певец в операта.
Аз лъжа много. Аз съм лъжец.
Той лови зайци. и т.н.
Ти стреляш добре.
Той убива хора.

LESSON 100

Той е летец.
нея
ловя
лъжа
стреля
убивам

Той е летец.
Той е певец.

и т.н.

Аз готвя добре. Аз съм добър Аз готвя добре. Аз съм добър
готвач. готвач.

Ти шиеш дрехи. Ти си шивач.
Той играе добре на карти.

и т.н.

Той е добър играч.
Ти носиш багаж. Ти си носач.
Аз превеждам книги. Аз съм
преводач на книги.

Той пази училището. Той е
пазач на училището.

Ти чистиш стаите. Ти си
чистач.

Ти пушиш много. Ти си голям
пушач.

Аз готвя в ресторант.

Той шие добре.

Той играе на карти.

Ти носиш багаж.

Аз превеждам добре.

Той пази училището.

Ти чистиш фабриката.

Той пуши много.

Аз съм готвач в ресторант.

Той е добър шивач.

Той е играч на карти.

и т.н.

Той е добър готвач.

ния

играя

нося

пазя

чистя

превеждам

Той е добър готвач.

Той е добър шивач.

и т.н.

LESSON 100

Той учи децата.
 Аз летя добре.
 Ти готвиш добре.
 Аз пиша книги.
 Той пуши много.
 Ти пишеш книги.
 Аз мисля много.
 Той лъже много.
 Ти шиеш добре.
 Аз нея добре.
 Той носи стоки.
 Ти стреляш добре.
 Аз пазя училището.
 Той чисти добре.
 Ти ловиш зайци.
 Аз превеждам книги.

Той е учител.
 Аз съм летец.
 Ти си готвач.

и т.н.

Аз съм летец.
 пуша
 готвя
 уча
 пиша
 нея
 ловя
 пазя
 мисля
 стрелям
 нося
 чистя
 превеждам

Аз съм летец.
 Ас съм пушач.

и т.н.

Какъв е той? /уча/
 Какъв съм аз? /ловя/
 Какъв си ти? /пиша/
 Какъв е той? /готвя/
 Какъв съм аз? /мисля/
 Какъв си ти? /стрелям/
 Какъв е той? /нея/
 Какъв съм аз? /пазя/
 Какъв си ти? /пуша/
 Какъв е той? /нося/
 Какъв съм аз? /лъжа/

Той е учител.
 Вие сте ловец.
 Аз съм писател.

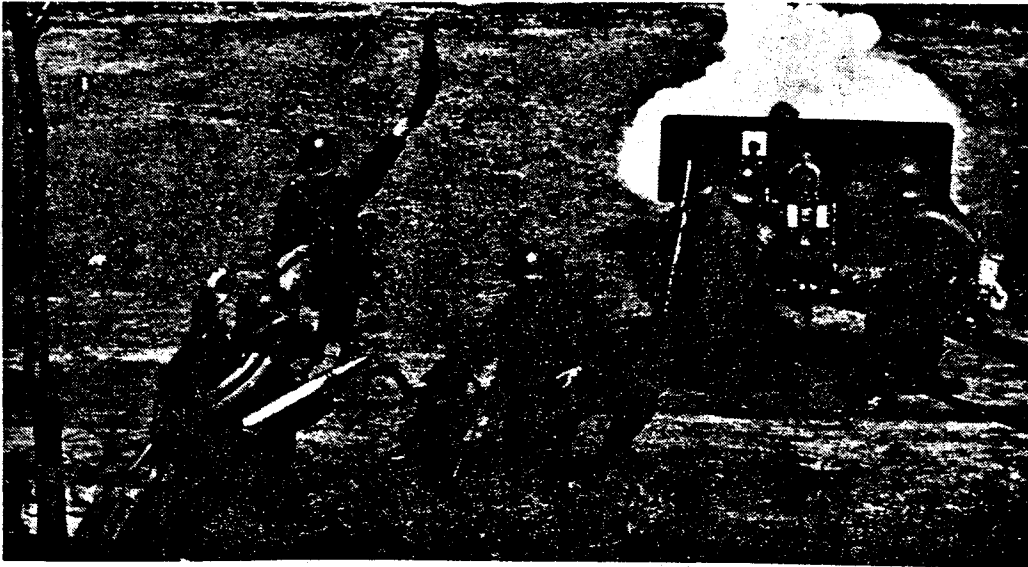
и т.н.

LESSON 100

Той готви ли добре?
Той шие ли добре?
Той пише ли добре?
Той стреля ли добре?
Той пее ли добре?
Той чисти ли добре?
Той превежда ли добре?
Той лети ли добре?
Той мисли ли добре?
Той пази ли добре?
Той лови ли добре?

Той добър готвач ли е?
Той добър шивач ли е?

и т.н.

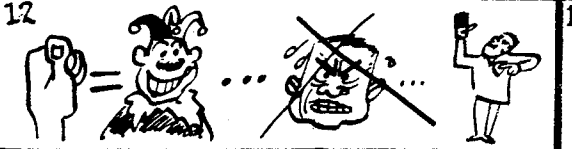
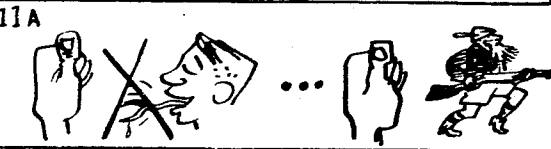
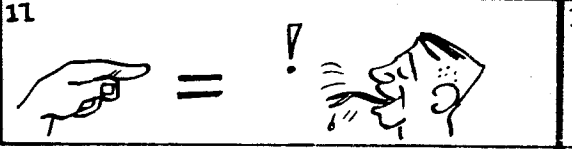
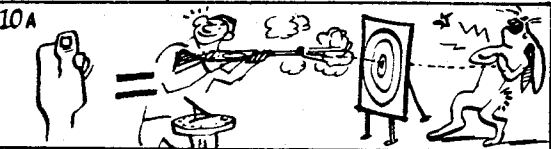
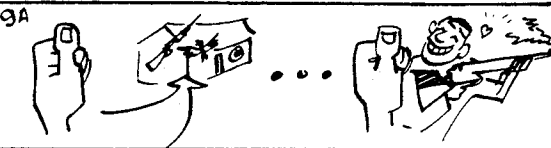
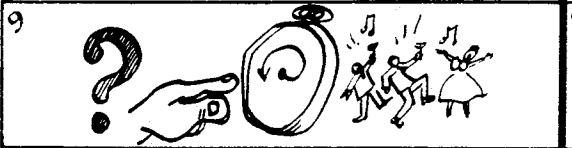
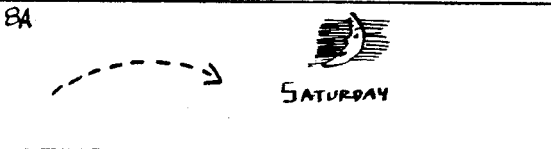
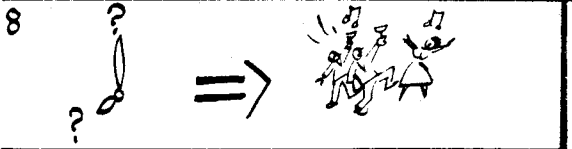
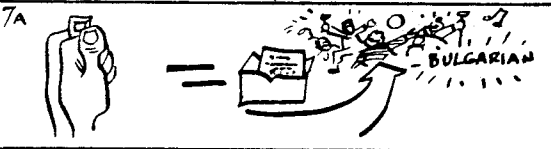
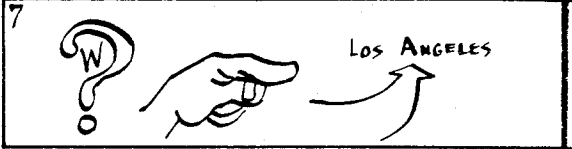
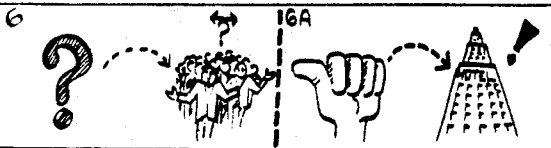
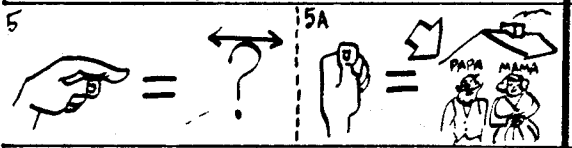
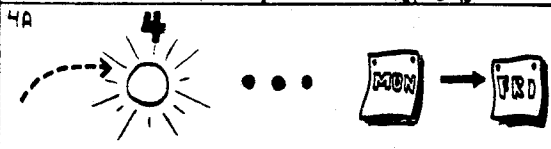
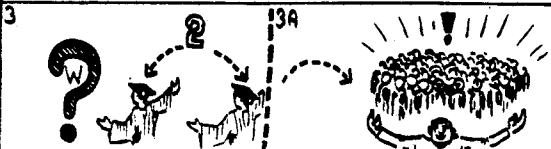
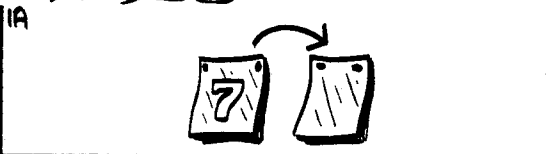
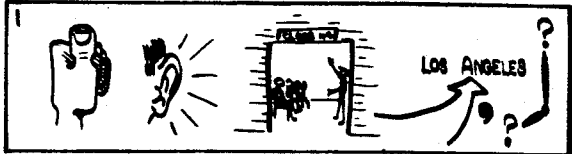
Разчет на оръдие

LESSON 100

На учение

LESSON 100

УРОК 100 - РАЗГОВОР

НА ВЕЧЕРИНКА

Редник Чипев:

Ефрейтор Божков:

- 5 - Чух, че класът ви отивал в Лос Анжелос . Когá
заминавате?
- Следващата седмица.
- Кой учител ще ви е водач?
- Ще ни водят двáма учители.
- 10 - Защо двáма водáчи?
- Понеже класът ни е голям.
- Кóлко време ще останете там?
- Чéтири дéна. От пéтък до понеделник.
- Къде ще отседнете?
- Аз ще бъда при родителите си.
- 15 - А другите курсисти и водáчите?
- Те ще отседнат в някой хотёл.
- По какъв случáй отивате в Лос Анжелос?
- Покáнени сме на бългáрска вечеринка.
- 20 - Когá ще бéде вечеринката?
- В сáбота вéчер.
- Каквó ще прáвиш в четвéртък?
- Ще отида на мéстното стрелбище. Стрéля ми се.
- Голям стрелéц си стáнал! Откогá?
- Винаги съм бил добър стрелéц и добър ловéц.
- 25 - Ей, голям си лъжéц!
- Не те лъжа. Ловéц съм от години.
- Шегувам се. Не се сърди! Вярвам ти.
- Знам че си голям шегобиец.

14. при родителите си = at my parent's home
17. По какъв случáй = on what occasion
27. Не се сърди! = Don't be angry!

LESSON 100

ГРАМАТИКА

ENDINGS FOR FORMATION OF NOUNS INDICATING PERSONS

Common Masculine Nouns

For formation of common masculine nouns from verbs the following endings are usually used: -ТЕЛ, -ЕЦ, -АЧ.

-ТЕЛ /-ИТЕЛ, -АТЕЛ/

уча	to teach	учител	teacher
издавам	edit	издaтeл	editor
пиша	write	писател	writer
нападам	attack	нападaтeл	attacker, aggressor
създавам	create	създaтeл	creator

-ЕЦ

лeтa	fly	лeтeц	flyer
лoвa	hunt, catch	лoвeц	hunter
пeя	sing	пeвeц	singer
yбиa	kill	yбиeц	killer
лъжa	lie	лъжeц	liar
бopя ce	fight, wrestle	бopeц	fighter, wrestler

-АЧ

гoтвa	cook	гoтвaч	cook
игpя	play	игpяч	player
пoмaгaм	help	пoмaгaч	helper
нoсa	carry	нoсaч	carrier
шивa	sew	шивaч	tailor
пpeвeдa	translate	пpeвoдaч	translator
пaзa	guard	пaзaч	guard

LESSON 100

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Endings for Formation of Nouns Indicating Persons

Той учи студентите.
Ти пишеш книги.
Аз летя често.
Той лови зайци.
Ти готвиш добре.
Аз шия костюми.
Той пее добре.
Ти пазиш училището.
Аз превеждам книги.
Той лъже много.
Ти мислиш добре.
Аз пуша много.
Той чисти стаите.
Ти пазиш стоките.
Аз стрелям добре.
Той води класа.

Той е учител.
Ти си писател.
Аз съм летец.
Той е ловец.
Ти си добър готвач.

Аз съм учител.
летя
пуша
лъжа
чистя
водя
готвя
пиша
пея
пазя
шия
стрелям
мисля
превеждам

Аз съм учител.
Аз съм летец.

LESSON 100

Той е добър учител.
 Аз съм добър ловец.
 Ти си добър готвач.
 Той е добър стрелец.
 Аз съм добър носач.
 Ти си добър писател.
 Той е добър певец.
 Аз съм добър шивач.
 Ти си добър преводач.

Те са добри учители.
 Ние сме добри ловци.
 Вие сте добри готвачи.

и т.н.

Той добър ловец ли е?
 Той добър учител ли е?
 Той добър стрелец ли е?
 Той добър носач ли е?
 Той добър готвач ли е?

Да, той е добър ловец.
 Да, той е добър учител.

и т.н.

1-ви студент

2-ри студент

ловя	Той добър ловец ли е?	Да, той е добър ловец.
шивя	Той добър шивач ли е?	Да, той е добър шивач.
готвя	Той добър готвач ли е?	
превеждам	Той добър преводач ли е?	и т.н.
летя		
стрелям		
пея		
пиша		
уча		

Какъв е той?	/нея/
Какъв съм аз?	/назя/
Какъв си ти?	/нося/
Какъв е той?	/уча/
Какъв си ти?	/ловя/
Какъв е той?	/стрелям/
Какъв съм аз?	/пиша/
Какъв си ти?	/готвя/
Какъв е той?	/стрелям/
Какъв съм аз?	/пиша/
Какъв си ти?	/превеждам/
Какъв е той?	/летя/

Той е певец.
 Ти си пазач.
 Аз съм носач.
 Той е учител.

и т.н.

LESSON 100

ЧЕТИВО

Редник Чипев и ефрейтор Божков бяха курсисти във Военния институт за езици в Монтерей. Те учеха български език. Чипев беше в секция А, а Божков в секция Б.

Един ден курсистите Чипев и Божков стояха в коридора и говореха за предстоящото пътуване на техния клас до Лос Анжелос. Курсистите щели да заминат след една седмица. Те щели да имат двама водачи-учители, понеже класът им бил голям. Обикновено, когато класът бил малък, един водач водел групата. Те щели да пътуват до там с автомобили.

Класът щял да остане в Лос Анжелос 4 дена - от петък до понеделник. Божков щял да бъде у родителите си, а останалите курсисти щели да отседнат в мотел. Водачите-учители щели да бъдат с тях.

Класът отивал в Лос Анжелос, понеже бил поканен от българи живущи там. В събота вечер щяло да има вечеринка. Вечеринката щяла да се състои в българския клуб. В Лос Анжелос имало голяма българска колония. На вечеринката курсистите щели да играят хора и ръченици и щели да пеят български песни и маршове.

В четвъртък през деня Божков щял да отиде на местното стрелбище. Той се похвали, че бил добър стрелец и ловец. Чипев го попита от кога бил станал такъв голям стрелец. Понеже Божков му отговори, че бил такъв от години, Чипев го нарече на шега -лъжец. След като видя, че Божков се расърди, Чипев му каза да не се сърди. Той - Чипев се бил шегувал само. Той му вярвал, че бил добър стрелец. Божков прие, обяснението му, понеже знаеше, че Чипев беше голям шегобиец.

LESSON 100

ВЪПРОСИ

1. В кое училище бяха курсисти редник Чипев и ефрейтор Божков?
2. Какъв език учеха те?
3. В кой отдел бяха те?
4. В кой клас беше Чипев?
5. От кой клас беше Божков?
6. Какво правеха те в кафенето на отдела?
7. За какво говореха те в кафенето?
8. Къде щях да отива класът на Божков?
9. Кога щели да заминат студентите за Лос Анджелис?
10. Колко водача щели да водят класа?
11. Защо щяло да има двама водачи?
12. В какъв случай само един водач водел група студенти?
13. С какво щели да пътуват студентите?
14. Колко време щели да останат те в Лос Анджелис?
15. Къде щели да отседнат студентите и водачите?
16. Божков щял ли да бъде с тях?
17. При кого щял да отседне Божков?
18. Защо отивали студентите в Лос Анджелис?
19. От кого бил поканен класът на Божков?

LESSON 100

20. Какво щяло да има в събота вечерта?
21. Къде щяла да се състои вечеринката?
22. Какво щели да правят курсистите на вечеринката?
23. Къде щял да отиде Божков в четвъртък?
24. Защо Божков щял да отиде на местното стрелбище?
25. Какъв стрелец бил Божков?
26. Чипев вярва ли, че Божков е добър стрелец и ловец?

LESSON 100

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на въпроси:

7, 9, 10, 11, 17, 18, 21, 24, 26.

Част II

Упражнения на магнитофон.

LESSON 100

РЕЧНИК

вечеринка f.	evening party
водач m.	guide, leader
вѣдя, и, их	to guide
вярвам (на някого)	to believe (somebody)
повярвам	
дом m.	building, house
живуш, а, о, и	living
колѳнѳа f.	colony
лѳвен, лѳвна, о, и	hunting
лъжец m.pl. лъжци	liar
лъжа, е, лъгах	to lie
излъжа	
не те лъжа	I am not lying to you.
мѳстен, мѳстна, о, и	local
отсядам	to stay (in a hotel etc.)
отседна, е, ах	
Къде ще отседнете?	Where will you stay?
предстоящ, а, о, и	forthcoming
стрѳлбище n.	shooting range
стрелѳц m.pl. лѳци	marksman
добѳр стрелѳц	good marksman
шегѳбиец m.pl. шегѳбийци	joker
шегувам се	to joke
воѳнен, нна, нно, нни	military
институт m.	institute
мотѳл m.	motel

GRAMMAR INDEX

The Roman numerals II, III, IV, V, VI, VII, etc. indicate the Volumes of this Textbook, while the Arabic numerals refer to their pages.

- Accent**
 in Bulgarian in general
 II 22,23;
 of imperative II 211;
 neuter nouns II 148;
 past tense III 104-106;
 short forms of personal
 pronouns; acc. case III 228;
 dat. case IV 172-173.
- Accusative Case**
 of personal pronouns;
 short forms III 228.
- Adjectives**
 article of - III 138,139;
 ending in *Н, А, О, И* III 170;
 change in gender & number
 III 136;
 changing *Я* to *Е* III 141;
 definite article for -
 III 138,139;
 double *НН* III 138;
 indefinite pronouns used as -
 VII 161-162;
 omission of *Ъ* & *Е* II 137;
 orthography of - indicating
 nationality II 19;
 past active participle used as -
 VIII 9;
 position of - III 140,141;
 stable *Е* III 137;
 vocative case of - VII 53.
- Adverb** X 69-71.
- Adverbial Participle**
 formation VII 180;
 meaning & usage VII 181-182.
- Affirmative Form**
 of future tense II 175-177;
- past tense III 17-19,46-48,
 76,77,104,106;
 present tense;
 verbs of the 1st group II,125;
 verbs of the 2nd group II,103;
 verbs of the 3rd group II,73.
- Article**
 definite - of;
 adjectives III 138,139,170;
 cardinal numerals IV 84-85;
 fem. nouns II 76;
 masc. nouns ending in a
 consonant II 45,104;
 ending in a vowel VI¹ 11-13;
 ending in *Ъ* VII 14-15;
 neuter nouns III 49;
 plural III 139, II 76,149.
- Aspect**
 and conjugation of - II 182;
 formation of - II 180;
 imperfective - formed with;
 suffix *АМ* VI 33;
 suffix *БАМ* VI 57;
 suffix *ЯМ* VI 56;
 in Bulgarian II 179;
 in general II 177,178;
 perfective of *СЪМ* III 202;
 usage of perfective - II 209.
- Auxiliary Imperative Form** VIII 55.
- Auxiliary Verb** *СЪМ* "to be"
 present tense:
 affirmative form II 17;
 interrogative form II 20,21;
 interrogative-negative form
 II 47;
 negative form II 17;
 hearsay form
 future tense VI 177;

- past tense VI 156;
 present & imperfect tenses
 VI 82;
 perfective aspect of - III 202;
 past tense II 19;
 position of - in the past
 indefinite tense V 19,20;
 present tense of - II 17.
- Cardinal Numerals IV 10-14;
 special form of - for masc.
 gender IV 36-37;
 article for - IV 84-85.
- Change of
 consonant sound in:
 nouns: K to H II 46;
 verbs: in *ka, ya, ma*
 to *sa, ra, ca* III 19.
 vowel sound in:
 adjectives to E III 41;
 masc. nouns III 79;
 neuter nouns II 148.
- Collective Numeral Nouns X 43,44.
- Colloquial Pronunciation of
 card. numerals IV 10,ss.
- Colloquial Usage of
 possessives III 201.
- Conditional Mood IX 112,113.
 simple forms with the suffixes
 -*am, -am, -am* X 16.17.
- Conditional Sentences
 potential
 past IX 134,135;
 present (future) IX 114,115;
 X 138.
 real
 future IX 116;
 present IX 115;
 unreal
 past contrary to fact IX 133-4;
- present, contrary to fact X 138.
- Conjugation & Aspect II 122.
- Dative Case of the
 personal pronouns, short
 form IV 170.
- Declension of
 personal pronouns (short
 forms), accusative II,228,
 dative IV 170.
- Definite Article of
 fem.nouns II 76;
 masc.nouns (full art.) II 45;
 masc.nouns (short art.) II 104;
 neuter nouns II 149;
 pronunciation of *z* II 46.
- Degrees of Comparison
 comparative III 171-172;
 superlative III 172-173.
- Demonstratives V 146-147.
- Descriptive Imperative VIII 31;
 passive voice X 161-163.
- Dialect Forms
 the personal pronouns II 16;
 the verbs, 1st group II 125;
 the verbs, 2nd group II 103.
- Diminutives XI 13,14.
- Double Forms
 of the personal pronouns
 V 132-134.
- Double Negation II 127.
- Ending
 -M of the verbs, 1st group II 126.

Ending of Nouns
feminine II 43;
masculine II 43;
neuter II 44.

Endings for Formation of Nouns
Indicating Person XI 85.

Familiar Form
of personal pronouns II 16;
verb II 16.

Feminine Nouns
definite articles II 76;
ending in a consonant XI 47,48;
endings II 43;
vocative case VII 94-95.

For (preposition)
idiomatic translation into
Bulgarian of - II 19.

Formation of nouns XI 66,67.

Formation of the
imperfective verbs from
perfective VI 30;
imper.tense IV 138-140;
perfective aspect with suffix
H IV 58;
perf. verbs by means of a
prefix V 51-62.

Formal Pronoun II 16.

Future in the Past IX 81-82;
passive voice X 111.

Future Tense
affirmative form II 175;
hearsay form VI 177;
hearsay forms -passive voice
VIII 118;
interrogative form II 176;
inter.-neg. form II 177;
negative form II 175;

of **бъда** III 202;
of **съм** III 202;
passive voice VIII 116.

Gender of Nouns II 43.

Groups of Verbs II 73.

Hearsay form of the Verb VI 78-83;
formation of - VI 79;
future tense VI 174-177;
passive voice VIII 121;
passive voice VIII 118;
past indefinite & past perfect
tenses VII 76-77;
past tense VI 155-157;
passive voice VIII 176;
present & imperfect tenses
VI 81-82;
passive voice VIII 142;
има, няма, трябва, може
VI 82.

Idiomatic Use of Present Tense
II 19.

Imperative
descriptive imperative VIII 31;
formation of - II 210;
accent of - II 211;
irregular forms V 50-51;
negative - II 212;
of perfective verbs II 212;
special negative forms VIII 54.

Imperfect Tense
formation & meaning IV 138-140;
hearsay form VI 81,82;
passive voice VIII 118;
passive voice VIII 141;
special usage IV 196.

Imperfect Active Participle
formation VI 80;
usage VI 81.

Imperfective Aspect

formed with
suffix -AM VI 33;
suffix -BAM VI 57;
suffix -ЯМ VI 56.

Imperfective Verbs

formation of - from
perfective VI 30, VI 56.

Impersonal Forms

има, няма II 75.

Impersonal Passive VIII 195.

Indefinite Pronouns VII 158-160;
used as adjectives VII 161-162.

Infinitive VIII 54.

Interrogative Form of the Verb

future tense II 176;
1st group II 125;
2nd group II 103;
3rd group II 74;
past tense III 19;
present tense II 125;
съм II 20.

Interrogative-Negative Form of the Verb

future tense II 176;
past tense II 19;
present tense II 75.

Interrogative Pronouns VI 106-110.

Inversion of the Subject VI 109, 110.

Irregular Imperative Forms V 50-51.

Irregular Past Active Participle V 176-178.

Long Personal Pronouns V 123-124;
usage of - V 124.

Masculine Nouns

article of (full) II 45;
article of (short) II 104;
changing К to П II 44;
ending in a vowel VII 11-13;
ending in ЕН II 45;
ending in Н VII 14;
ending in plural in А IV 86;
ending in plural in Е V 125;
ending of - II 43;
masc. ending in pl. in Е V, 125;
monosyllabic - III 78-80;
monosyllabic ending in plural
in Н VI 8;
plural after numerals IV 14;
plural of - II 44;
vocative case in Е VI 10;
in НО VII 53;
in О VII 52;
in Д VII 53.

МОГА

present tense III 106;
past tense of - III 106;
usage with another verb III 106.

Meaning & Translation of the imperfect tense IV 140.

Monosyllabic Masculine Nouns

accent of III 78, 80;
ending in plural in VI 8;
plural III 78;
changing Я to Е III 79;
unchangeable Я III 80.

Negative Imperative II 212.

Neuter Gender

accent rule II 148;
nouns of - II 147.

Neuter Nouns

ending in plural in Н VI 10.

Nouns

accent rule of - II 148;
changing K to П - II 44;
collective numeral X 43,44;
ending in a vowel II 76;
ending in ЕИ and ИИ II 45;
used after numerals IV 85-86;
feminine II 76;
formation of XI 66,67;
gender of - II 43;
indicating nationality II 19;
masculine II 43-45;
 ending in a vowel VII 11-13;
 ending in И VII 14;
 ending in pl. in: E V 125;
 И VI 8;
vocative case in: E VI 10;
 ОИ VII 53; O VII 52;
 Ю VII 53;
monosyllabic masculine III 78-80;
neuter II 147;
neuter - ending in pl.in И VI 10;
verbal X 219.

Numerals

cardinal IV 10-14;
ordinal V 81-88;
special form of the cardinal
numerals for masc.gender
IV 36-37.

Omission of the Personal Pronoun
when used as a subject II 18.

Ordinal Numerals V 86-91.

Orthography

of the def.article II 104;
of nouns & adjectives indicating
national origin II 19.

ОТБЕЖЕНА

past tense of - III 107.

Participial Passive VIII 92.
future tense VIII 116;

hearsay forms of - VIII 118;
future tense VIII 121;
imperfect tense VIII 142;
past tense VIII 176;
present tense VIII 120;
imperfect tense VIII 141;
past tense VIII 175;
present tense VIII 94.

Participle

adverbial VII 180-182;
imperfect active VI 80,81;
past active V 14,16;
as adjective VIII 9,10;
past passive participle VIII 70.

Passive

additional features of - VIII 96;
impersonal VIII 195;
past participle VIII 89;
participial VIII 92;
reflexive VIII 93.

Passive Voice VIII 89

descriptive imperative X 161-163;
future in the past X 111;
future tense VIII 116;
hearsay forms VIII 118;
imperfect tense VIII 141;
past tense VIII 175;
present tense VIII 94.

Past Active Participle V 14-16;

as adjective VIII 9,10;
accent V 15;
change of Я to E V 16;
formation V 15;
irregular forms V 176-178.

Past Indefinite Tense V 16-19;

formation V 16;
hearsay forms of - VII 76-77;
meaning & translation V 18.

Past Passive Participle VIII 89-91;
used as an adjective IX 9-11.

Past Perfect Tense V 200-204;
formation V 200;
hearsay forms of - VII 76-77;
usage V 202.

Past Tense

accent of the - III 104-106;
disappearance of the root
vowel III 48;
ending of - III 16;
formation of - III 17-19; 46-48
verbs of the 1st group
E to Я III 18;
E to A III 48;
жа, ча, на to за, ка,
са III 19; ох III 46, 47;
hearsay form VI 155-157;
passive voice VIII 118;
interrogative form III 19;
interrogative-negative III 19;
negative form III 19;
of МОГА III 106;
of СЪМ III 19;
verbs of the 2nd group III 76-77;
И to Я III 77;
Я to А III 77;
the verb ВЪЕМА III 77;
verbs of the 3rd group III 104;
passive voice VIII 175.

Perfective Aspect

formation in general II 180;
formation of - by means of a
prefix V 51-62;
with suffix H IV 58-60;
usage II 209;
in subordinate clauses X 197;
of СЪМ III 202.

Personal Pronouns

accent IV 172;
accusative case III 228;
dative case IV 170-174;
dialect form II 16;
double forms VI 132-134;
familiar form II 16;
formal II 16;

insertion of - in the past
indefinite tense V 21, 22;
long forms of - V 123, 124;
place in general IV 173;
position of the short pers.pron.
in past indef.tense V 21, 22;
in past perfect tense V 203;
short forms III 208;
subjective case II 16;
usage in general IV 170;
usage of - as possessives
V 174-176.

Place in the Sentence of the
reflexive pronoun IV 112, 113;
short personal pronoun IV 173.

Plural of Nouns

after numerals with the word
ДУШИ IV 37;
after КОЛКО and НЯКОЛКО
IV 14;
ending in a vowel II 76;
ending in ЕЦ and ИН after
numerals IV 85-86;
feminine nouns II 76;
masculine nouns II 44;
monosyllabic masculine nouns
III 78;
neuter nouns II 147, 148.

Position of the Short Pers.Pron.

when used as possessives V 176;
when used with the past indefi-
nite tense V 21, 22;
when used with the past perfect
tense V 203.

Possessives III 200, 201;

colloquial usage of - III 201.

Present Participle V 226-229;

formation V 226, 227;
usage V 228, 229.

Present Perfect Tense

translated with present tense in
Bulgarian II 19.

- Present Tense of the Verbs
of the 1st group II 125;
of the 2nd group II 103;
of the 3rd group II 73;
of сѢМ II 20
hearsay form VI 155-157;
passive voice VIII 118;
passive voice VIII 94.
- Pronunciation of
definite art.masc.gender
II 104;
- Pronouns
demonstrative V 146;
indefinite VII 158-160;
used as adjectives VII 161,162;
interrogative VI 106-110;
personal, subject form II 17;
familiar form II 16;
formal II 16;
relative VII 133-137.
- Questions
formation of II 20.
- Reflexive Form of the Verb
IV 110-113.
- Reflexive Passive VIII 93.
future tense VIII 117;
hearsay forms of VIII 119;
future tense VIII 122;
imperfect tense VIII 142;
past tense VIII 177;
present tense VIII 121;
imperfect tense VIII 142;
past tense VIII 175;
present tense VIII 95.
- Reflexive Pronouns IV 110-113;
place IV 112-113;
usage of сѢ as possessive
V 175,176.
- Reflexive Verbs
impersonal action IX 63-65;
neutral action IX 151,152;
reciprocal action IX 43-45
- Relative Pronouns
declension of който VII
136-137;
formation VII 133-134;
usage VII 134-136.
- Short Art.of Masc.Nouns II 104.
- Short Forms of the Personal
Pronouns
accusative case III 223;
dative case IV 170-174.
- Since, idiomatic translation
of - into Bulgarian II 19.
- Special Form of the
cardinal numerals for
masculine gender IV 36-37.
- Special Negative Forms of the
imperative VIII 58.
- Special Usage of
imperfect tense IV 196.
- Structure of the Simple
sentence II 17.
- Suffix H
used for formation of the
perfective aspect IV 58-60.
- Tenses
imperfect IV 138-140;
future II 175-177;
past II 16-19; 46,48; 76,77
104-106;
past indef. V 16-22;

past perfect V 200-204;
present II 73,103.

Usage of the
perf. aspect in present tense
II 209;
pers.pron.,dat,case V 170-172;
reflexive pronoun as possessive
V 175,176;
short personal pronouns as
possessives V 174-176.

Verb
the II 72.

Verbal Nouns X 219.

Verbs
changing
K to Ч, Г to Ж II 126;
of the 1st group II 126;

of the 2nd group II 123;
of the 3rd group II 73;
ending M in the 1st group
II 126;

having one form for imperfective
and perfective aspects
V 91-94.

Vocative Case of
adjectives VII 53-54;
feminine nouns VII 94-95;
masculine nouns
ending in: E VI 10, VII 52;
ОИ VII 53; О VII 52;
D VII 53.

Voice
passive VIII 89.

СПИСЪК НА ИЛЮСТРАЦИИТЕ

Том X

Страница

1.	Пивница	15
2.	Карикатура -В ресторант	17
3.	Винпром	27
4.	Карикатура - В кръчмата	29
5.	Обявление	31
6.	Български пътепоказател	32
7.	Почистване на винтовки	51
8.	Българското "ура"	54
9.	Хотел "Олимп"	71
10.	Офицер и войници	82
11.	Рилският манастир	84
12.	Караул	86
13.	Бежанци	91
14.	Почивна станция	92
15.	Залавяне на саботьор	96
16.	Посещение на чуждестранен държавник	108
17.	Селска сцена	118
18.	Градска сцена	122
19.	Пощенски марки	123
20.	Нощна сцена	126
21.	На бургаското пристанище	134
22.	Пощенски марки	137
23.	Училището в Полски Тръмбеж	148
24.	Българско грозде	150
25.	Историческа рисунка	170
26.	Моряци	174
27.	Командир на взвод в разговор с матрос	177
28.	Матроси пеят любимите си песни	180
29.	Матроси	181
30.	Корабът "Голубчик"	185
31.	Български спортистки на парад	186
32.	Боянската църква	206
33.	Карикатура - Годишно отчетно събрание	215
34.	Български домати	216
35.	Българче на плажа	225

Том XI

1.	Селяни на разговор	9
2.	Улица в град Ямбол	10
3.	Почивен дом	14
4.	Дете и играчки	21
5.	Минерални бани	23
6.	Народната опера в София	26
7.	Танков десант	28
8.	Висша военна академия	31
9.	Преди полет	34
10.	Военната болница	44
11.	Край село "Приморско"	56
12.	Правене на килими	62
13.	Духова музика	65
14.	Млади софиянки на парад в София	67
15.	Лондончанка във Варна	71
16.	Пловдивчанка на гимнастически състезания	71
17.	Чужденки на варненския плаж	74
18.	Разчет на оръдие	81
19.	На учение	82

